

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

AFGANGS- OG AARSPRØVERNE

I

SORØ AKADEMIS LÆRDE SKOLE

JUNI OG JULI 1895.

- INDHOLD: 1. Hovedtræk af det franske Sprogs historiske Udvikling. Ved H. Hansen
2. Sorana I—III. Ved B. Hoff.
3. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten. Ved samme.

Fr. Sahl,
Præs. For. Eksamen

SORØ.

F. HAÜSERS BOGTRYKKERI.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

AFGANGS- OG AARSPRØVERNE

I

SORØ AKADEMIS LÆRDE SKOLE

JUNI OG JULI 1895.

- INDHOLD: 1. Hovedtræk af det franske Sprogs historiske Udvikling. Ved H. Hansen
2. Sorana I - III. Ved B. Hoff.
3. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten. Ved samme
-

SORØ.

F HAÜSERS BOGTRYKKERI.

Hovedtræk

af

det franske Sprogs historiske Udvikling

ved

H. Hansen.

Forbemærkning.

Den historiske Sprogvidenskab har i dette Aarhundrede fundet mange og udmærkede Dyrkere, og navnlig har det franske Sprogs Historie været Genstand for de omhyggeligste Undersøgelser.

Efterfølgende Linjer have til Hensigt kort at fremstille nogle af de paa dette Omraade naaede Resultater i en for Skoleungdommen tilgængelig Form. For udførligere Oplysninger kan henvises til de historiske Grammatikker af Brachet, Brunot, Clédat o. fl., hvorfra Stoffet i det væsentlige er hentet.

I

Da Cæsar i Aaret 58 f. Chr. kom til Gallien, fandt han Landet delt i tre Dele og beboet, foruden af de faa græske og romerske Kolonister og deres Efterkommere, af Belger, Kelter og Aquitaner. Medens de to førstnævnte Folk tilhørte den store indoeuropæiske eller jafetiske Folkestamme, synes Aquitanerne at udgøre en Rest af en tidligere Urbefolkning i Europa, der ved Indoeuropæernes Fremtrængen har maattet vige tilbage og kun har holdt sig i enkelte bjærgfulde Egne af det sydvestlige Frankrig, hvor deres Sprog endnu til Dels tales af Baskerne. Det blev imidlertid ingen af de oprindelige Beboeres Sprog, der kom til at herske i Frankrig; de bleve ganske fortrængte af Latinen, og det er kun aldeles forsvindende Spor, de have efterladt sig i det nuværende Fransk, der ligesom de andre romanske Sprog stammer direkte fra Latinen.

Naar Romerne erobrede et Land og gjorde det til romersk Provins, lod de sig ikke nøje med den blotte Besiddelse af Landet og de forskellige Fordele, dette kunde yde dem, men for at bevare det endnu sikrere for sig søgte de saa vidt muligt at gøre det til et Led af Riget. Ved at stifte Kolonier, der traadte i nøje

Forhold til den indfødte Befolkning og blandede sig med den, paatvang de det undertvungne Folk deres egen Kultur og deres eget Sprog. Saaledes gik det ogsaa med Gallien. Der havde Civilisationen naaet en vis Højde, men blev nu pludselig afbrudt midt i sin Væxt af de romerske Erobrere. Kampen for Friheden var haardnakket og blodig, men efter at Gallerne først havde maattet bøje Nakken under Romernes Aag, er det mærkeligt at se, hvor kort Tid der skulde til for ganske at romanisere Landet; inden mindre end hundrede Aar efter Erobringen talte man Latin over hele Gallien.

Til at frembringe dette Resultat bidrog nu forskellige Omstændigheder. For det første taltes vel keltisk Sprog i det meste af Gallien, men det var ikke fæstnet ved skriftlige Mindesmærker; der var ingen Litteratur, som kunde holde igen mod den stærke Paavirkning af det nye Sprog og den deraf følgende Opløsning af det gamle. Fremdeles var Folket ikke samlet til nogen Enhed, men splittet i mange Stammer, der stod fjendtligt og skinsygt overfor hverandre og kun altfor ofte tillod eller endog paakaldte Romernes Indgriben i deres indbyrdes Stridigheder, og dette Folk var endelig udmærkede Kolonisorer, der med praktisk administrativ Sans forbandt en ubøjelig Vilje til at naa det engang foresatte Maal og tilstrækkelig Hensynsløshed overfor den svagere Part, til at Sejren maatte blive dem let og sikker. Der blev lagt en Besætning af 1200 Mand i Lugdunum (Lyon), og denne var, i Forbindelse med nogle mindre Militærkolonier, nok til at kue enhver oprørske Bevægelse i det store Land, der strakte sig fra Kanalen til Middelhavet og fra den biskayiske Bugt til Jurabjærgene og Rhinen.

Det Sprog, som den romerske Soldat bragte med sig til Kolonien og lærte de indfødte, var nu ikke det samme Sprog som det, vi kende fra Ciceros og Cæsars Skrifter. Ethvert Sprog, der har naaet en vis Udvikling og er taget i Literaturens Tjeneste, spalter sig naturligt i Skriftsprog og Talesprog. Dette sidste udvikler sig hurtigere end Skriftsproget og fjerner sig efterhaanden fra hint, som da mere og mere bliver et Bog-sprog, der kendes af de dannede Klasser, men er fremmed for Almuen. I Latin kan man da ogsaa forfølge en saadan Dobbeltthed i Sproget allerede fra den anden puniske Krigs Tid paa hvilket Tidspunkt Latinen begynder at bruges som Literatursprog, og da omtrent ved den samme Tid den græske Dannelse fik Indgang hos de højere Klasser i Rom, indførtes herved en Mængde nye Forestillinger og nye Ord, der vedblev at være ukendte for den største Del af Befolkningen og saaledes bidrog til at uddybe Forskellen mellem det dannede, boglige Sprog og det folkelige.

Denne Forskel viste sig ikke blot i Ordforraadet, men ogsaa paa det grammatiske Omraade. Bøjningsendelser, der bevarede i det literære Sprog, bortkastedes, og Ordenes syntaktiske Forbindelse forandredes. En Lyd, som var forsvunden i Udtalen, vedblev man at betegne i Skriften, fordi man var vant dertil fra den Tid, da denne Lyd blev udtalt. Cicero fortæller selv, at han brugte et andet Sprog, naar han stod paa Talerstolen, end det, han talte i sin Families Kreds eller med sine Slaver.*)

*) Af Ejendommeligheder, der ere karakteristiske for dette Folkesprog, saaledes som det i Tidens Løb udviklede sig, og som allerede vise Udviklingens Retning, kan nævnes: Usikkerhed i Ordenes Køn eller

Det er imidlertid kun ringe Kendskab, vi besidde til denne folkelige Form af det latinske Sprog; foruden Plautus's Komedier og Petronius's Satirer er det kun af nogle Indskrifter og gennem enkelte Steder hos de senere grammatiske Forfattere, der advare mod Brugen af visse Ord som simple, at vi faa Oplysninger om det.

Dette Folkesprog, det saakaldte *lingua Romana rustica*, er det nu, der, indført af romerske Kolonister og Soldater, trængte ind hos Gallerne og blev deres Talesprog med Tilsidesættelse af det keltiske Modersmaal.

Det maa dog tilføjes, at det væsentlig var den lavere Del af Folket, der antog Latinen i den folkelige

Bøjning (*castellus, vinus, moriri, arbitro* for *castellum, vinum, mori, arbitror*), Udskydelse af tonløse Selvlyd (*caldus, oclus* for *calidus, oculus*), Brug af *ille* og *unus* som bestemt og ubestemt Kendeord; i syntaktisk Henseende finder man en Sammenblanden af Formerne, saaat Akkusativ staar for Dativ eller Ablativ og omvendt; Forholdsord anvendes i Stedet for Kasusbetegnelse og paa urigtig Maade (*do panem ad Petrum, carnem dare ad manducare* o: *à manger*); afhængige Spørgesætninger sættes i Indikativ; Sætninger med *quod* bruges efter Menings- og Ytringsværker i Stedet for Akkusativ med Infinitiv; Dannelse af nye Ord som *medietas (moitié)*, *capillatura (chevelure)*, *servitor (serviteur)*, *adpropiare (approcher)*; Sammensætning af Forholdsord med hinanden: *de retro (derrière)* *ab ante (avant)* *de intus (dans)* o. s. v.

Af Lydovergange mærkes hyppig Forandring af *b* til *v*, hvori maaske kan ses den første Aarsag til, at den gamle Futurumsdannelse opgives i de romanske Sprog, idet Fut. og Perf., ialfald i de to første Verbalbøjninger kom til at ligne hinanden saameget, at de ofte forvexledes (*amabit—amavit*); *i* eller *e* sættes foran det urene *s* (*s* + Medlyd) for at lette Udtalen, *ispiritus (esprit)*, *estella (étoile)*; *c* udtales som Hvislelyd foran *i*, *e* og *y*.

Form; de højere Stænder dyrkede selvfølgelig ogsaa det latinske Literatursprog, hvilket var en Nødvendighed for dem, hvis de ikke vilde lukke sig ude fra al politisk Indflydelse. Der opstod Skoler i Gallien, og de galliske Veltalenhedslærere nød snart ligesaa stor Anseelse som de, der uddannedes Syd for Alperne. Senatet var allerede under Cæsar bleven aabnet for Gallier, og Kejser Claudius gav dem Ret til at beklæde alle Slags Embeder i Staten paa den Betingelse, at de lærte Latin. Intet Under da, om man beflittede sig paa at tilegne sig dette Sprog og forsømte og glemte Modersmaalet.*)

Næppe havde imidlertid Latin vundet fast Fod i Gallien, før det truedes af en alvorlig Fare for selv at blive fortrængt ved de talrige indvandrende germanske Stammers Indflydelse.

Allerede Cæsar havde kæmpet med Germanerne, og under Kejserne havde disse krigerske Barbarer mere end én Gang sat Skræk i Romerne. For at sikre Grænserne i det nordlige Gallien mod Indfald greb man i Rom til den Udvej at overlade nogle af Barbarerne selv et Stykke Land, og disse skulde da danne et Bulværk mod fremtidige Indvandringer. Samtidig hermed optoges i de romerske Legioner mange

*) Keltisk førte i et Par Aarhundreder en hensygnende Tilværelse, inden det ganske uddøde i Frankrig. Kun paa et lidet Omraade i Bretagnes Bjerge har der holdt sig en Levning af det Tungemaal, der for 2000 Aar siden taltes i hele Gallien, nemlig det saakaldte *bas breton*. Det er vel i Tidens Løb bleven en Del isprængt med franske Bestanddele, men har dog endnu bevaret sin oprindelige Karakter, og der findes endog nogen Literatur paa dette Sprog.

Germaner som Lejetropper, da Romerne selv mere og mere var blevne afvante med al personlig Deltagelse i Kampen, og den naturlige Følge af dette Forhold blev da, at der kom en hel Del Ord af germansk Oprindelse ind i Sproget, væsentlig saadanne, som betegnede Krigsgenstande. Denne germanske Paavirkning bliver dog langt betydeligere siden paa Folkevandrings Tid og ved Opløsningen af det vestromerske Rige.

I den mellemliggende Tid havde Udviklingens Gang været denne, at det folkelige Latin havde været i stadig Fremgang hos hele Befolkningen, medens det literære Sprog kun benyttedes af en lille Kreds af det gallisk-romerske Embedsaristokrati og maatte staa og falde med dette,

Da derfor i det 5te Aarhundrede germanske Skarer væltede sig ind over det vestromerske Kejserdømme, kulkastede det og ganske omformede Samfundsforholdene og Administrationen, maatte det Sprog, der havde været den tidligere Administrations Organ forsvinde med den. For Størsteparten af Folket var det blevet uforstaaeligt som et fremmed Sprog. Ordforraadet lignede slet ikke mere det nu brugelige, da mange Betegnelser, selv paa de almindeligste Ting og Begreber, vare blevne fortrængte af andre, som ikke fandtes i det klassiske Sprog, men som udgøre Dele af det nuværende Fransk. Som Exempel kan anføres følgende:

Literatursprog	Folkesprog	Fransk
eqvus	caballus	<i>cheval</i>
pugna	battalia	<i>bataille</i>
iter	viaticum	<i>voyage</i>
os	bucca	<i>bouche</i>
edere	manducare	<i>manger.</i>

Disse Exempler, som let kunde forøges med en Mængde andre, vise os, at det er Folkesprogets Ordforraad, der for den væsentligste Del har været medvirkende til Dannelsen af det nu talte Fransk; ja, man kan forøvrigt udvide det her sagte til at gælde om de andre romanske Sprogs Dannelse.

Var den germanske Indvandring stærk nok til at faa Bugt med det klassiske Latin, saaledes at man kan sige, at det fra den Tid ikke mere eksisterede som Tale-sprog, formaaede den imidlertid ikke paa samme Maade at kvæle Folkesproget. Dette vedblev ikke alene at bestaa, men blev endogsaa de sejrrie Erobreres Sprog. De i Antal underlegne Germaner, som vel ikke udgjorde synderlig mange tusinde (man har anslaaet deres Tal til 12,000) maatte bøje sig for det betvungne Folks højere Kultur og antage dets Sprog; og det blev saaledes ikke en germansk, men en romansk Mundart, der kom til at herske i Frankrig, skønt Landets Navn endnu den Dag idag minder om de germanske Franker, der bemægtigede sig Herredømmet.

Frankerne tilegnede sig hurtigt dette Sprog, og det varede ikke længe, inden deres Modersmaal blev dem ganske fremmed. I den Henseende er det ret betegnende, hvad der fortælles om den normanniske Hertug Rollo, der i Begyndelsen af det 10de Aarhundrede maatte sværge Lensed til den franske Konge Karl den Enfoldige. Da han begyndte Fremsigelsen af den brugelige Edsformular med Ordene: By Got, brast de tilstedeværende fornemme frankiske Herrer i Latter; i den Grad besynderligt og pudserligt forekom det Sprog dem, der dog i sin Tid havde været deres eget.

Et saare mærkeligt Sprogmindesmærke fra Midten af det 9de Aarhundrede have vi i de saakaldte Stras-

borger Eder. De bleve aflagte i Aaret 842 af Ludvig den Tyske til Karl den Skaldede og af den sidstnævntes Soldater til Ludvig den Tyske, og ere (næst efter nogle Glosesamlinger) det ældste Fransk, vi kende. De kunne tillige tjene som Bevis for, at Karl den Skaldedes Hær ikke forstod Tysk, da vel ellers næppe den tyske Konge havde aflagt Ed paa Fransk.

1. Ludvigs Ed.

Pro Deo amur, et pro christian poblo et nostro commun salvament, d'ist di en avant, in quant Deus sanir et podir me dunat, si salvarai eo cist meon fradre Karlo et in aiudha et in cadhuna cosa, si cum om per dreit son fradra salvat dift, in o quid mi altresí fazet, et ab Ludher nul plaid nunqua prindrai qui meon vol cist meon fradre Karle in damno sit.

2. Karls Soldaters Ed.

*Si Lodhuvigs sacrament, que son fradre Karlo jurat, conservat, et Karlus meos sendra de sua part non lo tanit (?), si io returnar non l'int pois, ne io ne neuls, cui eo returnar int pois, in nulla aiudha contra Lodhuvig nun li iv er. *)*

*) I dansk Oversættelse lyde de omtrent saaledes:

1. Af Kærlighed til Gud og for det kristne Folks og vort fælles Vel, fra idag og for Fremtiden, saavidt Gud giver mig Forstand og Evne, vil jeg saaledes støtte denne min Broder Karl baade med Hjælp og i enhver Ting, som man med Rette bør støtte sin Broder, paa den Betingelse, at han gør det samme mod mig, og jeg vil ikke slutte nogen Overenskomst med Lothar, som med min Vilje kan blive til Skade for denne min Broder Karl.

2. Hvis Ludvig holder den Ed, som han har svoret sin Broder Karl, og Karl min Herre paa sin Side ikke holder den, og jeg ikke kan faa ham derfra, vil hverken jeg eller nogen, hvem jeg kan faa derfra, være ham til nogen Hjælp mod Ludvig.

Disse Eder vise os tydelig et Sprog, der ligesom er paa Overgangen mellem det gamle og det nye, det kan hverken kaldes Latin eller Fransk, men indeholder Elementer af begge. Et lignende Sprog finde vi i de faa literære Frembringelser fra den nærmest følgende Tid; det er mest gudelige Skrifter, eller Poesier i lyrisk og episk Form, blandt hvilke Rolandskvadet (*la chanson de Roland*) indtager en fremragende Plads.

Under de sidste Karolinger taber Kendskabet til Latin sig ogsaa i Samfundets højere Klasser, og Folkesproget breder sig mere og mere. Studiet af det klassiske Sprog holder sig nu kun i Klostrene, og selv der vinder Folkesproget saa megen Fremgang, at mangfoldige af de gejstlige slet ikke forstaa andet; ja, Folkesproget øver endog en saadan Virkning paa Studiet af klassisk Latin, at mange af dets Ord trænge ind i det, saa at man paa sine Steder træffer en forunderlig Blanding, et Miskmask af franske Ord med latiniserede Endelser, som intetsteds hører hjemme. Det latinske *missaticum* var paa Fransk bleven til *message*, men heraf dannede man Ordet *messagium*, der hverken er Latin eller Fransk.

Paa et saa stort Omraade, som det franske Sprog nu kom til at spænde over, var det selvfølgelig uundgaaeligt, at der maatte blive Forskel paa det Sprog, der taltes i de forskellige Egne af Landet; der maatte opstaa Dialekter. Det er en Kendsgerning, at de fysiske og klimatiske Forhold i et Land spille en vigtig Rolle ved Sprogdannelsen, og ligesom Latin i sin Tid spaltede sig i flere Hovedsprog efter de Landes og Folks Natur, hvor det fik Indgang, saaledes maatte der ogsaa indtræde en Spaltning indenfor det snævrere Omraade, paa den galliske Jordbund. Vi træffe da:

ogsaa tidlig en Forskel mellem det Sprog, der taltes i det nordlige Frankrig og det, der taltes i Syden, og denne Forskel blev efterhaanden saa betydelig, at der, uden at man kan trække nogen skarp Grænselinje, fremkom to Hovedsprog i Frankrig, nemlig *la langue d'oïl* i Nordfrankrig og *la langue d'oc*, eller Provençalsk, i Sydfrankrig. (Det sidstnævnte Sprogs Udvikling medtages imidlertid ikke i denne Fremstilling, og naar der i det følgende er Tale om Fransk, menes der nærmest kun den nordfranske Sprogform.)

La langue d'oïl taltes altsaa i Nordfrankrig, men af en Befolkning, der ikke var sammensmeltet til nogen politisk, sproglig eller literær Enhed. Lenssystemet, som fulgte efter Karl den Stores stærkt samlende Styrelse, udstykkede tværtimod Frankrig i en Mængde smaa, af hinanden temmelig uafhængige Hertugdømmer eller Fyrstendømmer, hvert med sin Hovedstad og sit politiske og literære Midtpunkt, tildels derfor ogsaa med sin særlige Mundart. Saaledes opstod der adskillige Dialekter, af hvilke som de vigtigste kunne anføres Dialekterne i Normandiet, Picardie, Burgund og Isle de France, hvilke vel alle havde deres fælles Kilde i det folkelige Latin, men dog frembød ret store indbyrdes Forskelligheder. Disse viste sig ikke saa meget i det syntaktiske, som i Ordenes Form og Bøjning, der fjernede sig des mere fra den oprindelige latinske, jo større den geografiske Afstand blev fra Ordets Hjemsted, Italien eller Sydfrankrig. Det latinske Ord er som et fintmærkende Thermometer, der synker jævnt, efterhaanden som man gaar fra Syd til Nord.

Af disse Dialekter, der hver har sin Literatur, sine Forfattere, hvis Stil tydelig nok viser, i hvilken Landsdel de høre hjemme, er det Dialekten i Isle de France

som bliver den herskende. Dette skyldes ikke noget indre Fortrin i denne, men de politiske Forhold. Det var de capetingiske Hertuger i Isle de France, der samlede det ved Lensinstitutionen sønderdelte Frankrig til en monarkisk Enhed og gjorde Paris til Landets Hovedstad. De havde ikke været synderlig mægtige før, men fra Midten af det 12te Aarhundrede vokser deres Indflydelse og Landomraade, og i Forhold dertil voxer ogsaa Isle de France Dialekten i Betydning. Philip August inddrog Picardie, Touraine og Normandie under den franske Krone, og Korstogene mod Albigen-serne dannede Indledningen til Sydens Forening med Norden, hvorved Stødet gaves til, at den blomstrende provençalske Kultur og Trubadurernes Sprog kom i Forfald. Kongedømmets endelige Sejr betød ogsaa Isle de France Dialektens Sejr, og den blev altsaa det fælles Sprog, som efterhaanden blev herskende i hele Riget.

Det er naturligt, at det maatte være de højere Klasser i Samfundet, der først antog Isle de France Dialekten. At tale som man talte ved Hoffet og i Paris, Landets Hovedstad, blev snart betragtet som Tegn paa god Opdragelse og var nødvendigt, hvis man ikke vilde ud-sætte sig for at blive til Spot og Latter, saaledes som Digteren Quesnes de Béthune, der klager over, at han maatte høre ilde for sit picardiske Maal, da han en-gang vilde foredrage nogle af sine Sange ved Hove.

Det menige Folk holdt derimod fast ved sit Tale-sprog, og saaledes vedblive de gamle Dialekter at leve i Folkemunde, selv længe efter at de ere ophørte at bruges som Skriftsprog. De gaa da over til at blive, hvad man kalder *patois*, det er, Sprog, der kun tales, men ikke skrives, og disse patois ere altsaa ikke, som

det ofte fejlagtig tros, det klassiske Sprog, der er bleven forvansket og fordærvet i Almuens Mund, men Levninger af de gamle Provindsmundarter, der have tabt deres Betydning som Skriftsprog, og nu kun vise sig som en Slags Bonde- eller Almuesmaal, skønt de i sin Tid have været jævnbyrdige med det Sprog, der kom til at fortrænge dem.

A n m. Dialekterne ere imidlertid ikke ganske forsvundne af det moderne Fransk og deres Indflydelse kan spores i en Del Ord, der fra dem ere blevne optagne i Sproget. Exempelvis kan anføres: Det latinske haarde *c* var i Isle de France Dialekten hleven til *ch*, men bibeholdt som *c* i Dialekten i Picardie; og naar vi altsaa finde Ord som *camp*, *campagne*, *castel*, *cuisse*, *carguer*, vise disse tydelig nok deres picardiske Oprindelse, medens Formerne *champ*, *champagne*, *château*, *chasse*, *charger* have Isle de France Dialektens Stempel. Dobbeltformer som *fleurissant* og *florissant*, *attaquer* og *attacher*, *laisser* og *lâcher*, der have samme Ord til Stamord, skyldes ogsaa Indflydelse fra Dialekterne.

En meget væsentlig Forskel mellem Latin og Fransk bestaar som bekendt deri, at det førstnævnte Sprog udtrykker ved Kasus og Bøjningsendelser meget som i sidstnævnte maa betegnes enten ved Ordstillingen eller ved en Mængde smaa Hjælpeord, eller som man har udtrykt det: Latin er en syntetisk, Fransk et analytisk Sprog. *)

*) Ved et analytisk Sprog forstaar man et saadant, der benytter Hjælpeverber ved Udsagnsordenes Bøjning, Biord ved Dannelsen af Sammenligningsgraderne, og Forholdsord til at betegne Ordenes indbyrdes Forhold i Sætningen; ved et syntetisk et, som ikke bruger disse Omskrivninger, men udtrykker alt ved Endelser. Imidlertid er Latin ikke absolut syntetisk, Fransk ikke absolut analytisk.

Latin havde i Hovedordenes Bøjning sex Forholdsformer eller Kasus, kendelige ved forskellige Endelser, medens vi i det nuværende Fransk kun træffe én, Ordets almindelige Form. Ordstillingen kunde derfor paa Latin være langt friere, da Ordenes Endelser viste, hvilket Led de udgjorde af Sætningen; man kunde ligesaa godt sige *filium amat pater*, som *pater amat filium*, medens Meningen paa Fransk bliver en ganske anden, naar man siger *le fils aime le père*, end af Ordene *le père aime le fils*.

Denne Indskrækning af Kasusformerne fra sex til én er naturligvis ikke gaaet for sig lige med ét, men ved gradvis Overgang. Det er i det foregaaende blevet omtalt, hvorledes der i det folkelige Latin indtraadte en Sammenblanding af Deklinationerne og Forvirring i Kasusbetegnelsen; den udannede Barbar kunde ligesaa lidt som eller langt mindre end den jævne romerske Borger og Soldat bruge dette udviklede sproglige Apparat og forvekslede derfor idelig Formerne. Bedst kunde naturligvis de boglig dannede bevare Korrektheden, men selv de skrive i deres juridiske Dokumenter Barbarismer som *ex successione genituri suo* for *genitoris sui*, *de integre statum* for *de integro statu* o. lign.

Udviklingen blev nu ikke her den samme for Fransk som for de øvrige romanske Sprog. Medens nemlig disse strax fra Begyndelsen af opgave al Bøjning af Hovedord og Tillægsord, finder man i ældre Fransk endnu to Kasus, en Subjektsform eller Nominativ, og en Afhængighedsform, hvortil gerne valgtes Akkusativ som den hyppigst forekommende. Deklinationernes Antal indskrænkes fra fem til tre (for Hovedordenes Vedkommende). Men allerede fra det 14de

Aarhundrede af forsvinder ogsaa denne Forskel, og Hovedordene have kun én Kasus, der bruges i alle de Forbindelser, hvori Ordet forekommer. Det er atter her Akkusativ, der viser sig som den kraftigste og sejrende, og den fortrænger i de allerfleste Tilfælde ganske Nominativ. En naturlig Følge heraf bliver da, at *s* bliver det fælles Flertalsmærke, da Akkusativ i alle latinske Bøjninger ender paa dette Bogstav. (Nærmere herom nedenfor.

Fra den Tid kan man altsaa regne, at det nuværende franske Sprog tager sin Begyndelse. Det fik imidlertid ikke Lov til at udvikle sig uforstyrret af fremmed Paavirkning. De mange Krige, som under Carl den 8de, Ludvig den 12te og Frants den 1ste førtes i Italien, de franske Hæres lange Ophold i dette Land, og den Glans, som Videnskabernes og Kunstens høje Udvikling her omgav det med, maatte øve Indflydelse paa det franske Sprog og tilføre det en Del nye Ord. Disse henhørte dels til Krigsvæsenet som *fantassin* (fantaccino), *infanterie* (infanteria), *embuscade* (imboscata), *citadelle* (cittadella), dels knyttede de sig til Livet ved Hove, som *courtisan* (cortigiano) *carnaval* (carnevale), *spadassin* (spadaccino); eller til forskellige andre Livsforhold som *banque* (banca), *banqueroute* (bancorotto), *balcon* (balcone), *costume* (costume), men foruden disse, som senere have faaet Borgerret i Sproget, indsneget der sig ogsaa, om end kun for en kort Tid, en Mængde andre Ord og Talemaader, fordi det ansaas for at høre med til god Tone at smykke sin Tale saa meget som muligt med italienske Gloser og Vendinger. Saaledes sagdes *baster* (bastare) i Stedet for *suffire*, *la première volte* for *la p. fois* o. s. v., og det gik saa vidt, at vi se

samtidige franske Forfattere tale med Harme om den herskende Mani for Italiensk og bl. a. sørge over, at det jo maa tage sig ud, som om Italienerne have været Franskmandenes Læremestre i Krigskunsten, siden alle derhen hørende Udtryk laantes fra disse Sprog.

Det 16de Aarhundredes Smag var gaaet i Retning af Italiensk; det 17de Aarh. tog Spansk til Forbillede. Politiske Forhold havde bragt Frankrig i nær Berøring med Spanien, og fra den Tid finde vi hos Forfatterne en Mængde Ord, der ere indvandrede over Pyrenæerne, saaledes som *camarade*, *guitare*, *mantille*, *nègre*, *sarabande*, men i det hele kan man ikke tillægge denne Paavirkning stor Betydning.

En anden og større Fare truede Sproget fra de lærde. Renæssancen havde vakt Interessen for og Kendskaben til den klassiske Oldtid, og de ivrige Filologer vilde nu latinisere og græcisere deres franske Modersmaal. En af dem udtaler ligefrem, at, da Forfædrene have efterladt Sproget saa nøgent og fattigt, trænger det til Prydelser og til at smykke sig med laante Fjer, og han anbefaler at øse af de græske og romerske rige Kilder. Men ikke nok hermed. Man begyndte ogsaa at omstøbe gode franske Ord og give dem latinsk Tilsnit; man vilde føre Sproget tilbage til at blive en nøjagtig Kopi af Latinen, hvorfra man mente, at det havde vanslægtet. Efter de almindelige Lydlove var vindicare blevet til *venger*, men dette omdannede man til *vindiquer*, otiosus havde givet *oiseux*, men dette maatte nu vige Pladsen for *otieux*, *pèlerin* blev ført tilbage til *peregrin*, *page* til *pagine* o. s. v. Ubekendtskab med Lovene for hele den stedfundne Udvikling bragte Reformatorerne til at frembringe det forunderligste Kaudervælsk, som hverken

var Latin eller Fransk. Heldigvis rejste der sig snart Modstand imod disse selvmorderske Bestræbelser, og man begyndte nu, med Malherbe i Spidsen, paa en Udrensning af alle disse paaklistrede Ord og Endelser. Herved vakte en Interesse for at bevare Sprogets Renhed, der forplantedes længere ned i Tiden gennem Salonerne og det fra dem udsprungne franske Akademi, hvis Hovedopgave endnu er at fastsætte og vaage over den rette Sprogbrug.

Gik nu end disse Sprogrensere af og til for vidt i deres Iver og udviste af Sproget mangt og meget, der vel fortjente at bevares og ogsaa ofte er bleven genoptaget senere; fejlede de end tidt paa Grund af deres mangelfulde Indsigt i Sprogvidenskab i Almindelighed og i den franske Sproghistorie i Særdeleshed; gjorde de end Sproget fattigere i lexikalsk og fraseologisk Henseende, men rigere paa grammatikalske Urimeligheder, saa kan man dog ikke nægte, at de i det store og hele udførte et godt og fortjenstligt Arbejde. Der fastsattes en Sprogbrug, som en Række udmærkede Forfattere, prosaiske som poetiske, trods al individuel Forskellighed, i det væsentlige søgte at følge, og ved det attende Aarhundredes Begyndelse havde det franske Sprog faaet sin klassiske Form, var bleven udviklet til et bøjeligt, rigt og skønt Udtryk for Tanken.

Faa Forandringer foregik med Sproget i det attende Aarhundrede, og disse ere væsentligt kun af rent orthografisk Art, som naar Voltaire gennemfører Reformen at skrive *ai* for *oi*, hvor dette Lydtegnis Udtale var *æ* (f. Ex. i Verbalbøjningen, *j'étois, ils avoient*, eller i Navne, *françois*).

Den vigtigste af den nyere Tids politiske Begivenheder, nemlig den franske Revolution af 1789, maatte

følgelig give Anledning til Indførelsen af en Mængde nye Ord for at betegne alle de nye Ideer, den fremkaldte, og den mægtige Udvikling, som Videnskab og Kunst, Handel og Industri have faaet i dette Aarhundrede, har skabt en righoldig speciel Terminologi, som lidt efter lidt trænger ind i det daglige Sprog. Det er væsentlig dog kun Ordforraadet, der herved er bleven forøget; den egentlige Sprogbygning er bleven lidet paavirket deraf. (Sluttes.)

Sorana.

I-III.

Ved B. Hoff.

I. Distriktskirurg Müller og hans Legat.

Heinrich Friederich Müller, en Præstesøn, fødtes 1751 eller 1752 i Nienburg, Grevskabet Hoya ved Bremen. I 1769 bevidne »wir Endesbenandte itziger Zeit Elterleute nebst sämtlichen Chirurgis der Kayserlichen freyen Reichs- und Hanseestadt Bremen«, at han har staaet tre Aar i Kirurg-Lære, aflagt Prøve og nu erklæres for udlært. Tyve Aar gammel kom han til Danmark og var fra Jan. 1773 til Sept. 1785 Eskadrons-Feltskær ved det sællandske Rytterregiment (Slagelse). Efter Ansøgning faar han da af Generalmajor v. Wolfsgel sin »velfortjente, ærlige Afsked«. Regiments-Chirurgus Reisiger udtaler, at M. har »ført god Conduite og vist særdeles Lyst til sin Metier«, og at det er Oprettelsen (Juni 1785) af kirurgisk Institut i Kbhv., der har »giort ham begiærlig efter at bringe sit Studium til større Fuldkommenhed og derfor om sin Dimission at giøre vedbørlig Ansøgning«. I Maj 1787 blev han candidatus chirurgiæ med første Karakter og fik samme Aar (Sept.) Naturalisationsbrev. Men som Kong Christian den syvende »allernaadigst haver funden for got, at der i vort Land Sieland skal beskikkes visse Di-

stricts-Chirurgi«, saa beskikkes i Maj 1788 M. til at være Chirurgus i Vester Flakkebjerg Herred og — af Slagelse Herred — i Boeslunde, Korsør, Taarnborg, Lundforlund, Gærlev, Vemmelev og Hemmeshøj med Bolig i Skælskør og en Løn af 200 Rdl. Men allerede i Jan. 1801 faar »licentiatus medicinæ et chirurgiæ« M. efter Ansøgning sin Afsked i Naade fra sit Embede og en Pension af 50 Rdl. aarlig af Postkassens Pensionsfond. Som Grund til Ansøgningen anfører han, at han formedelst Sygdom er saaledes svækket, at han ikke er skikket til offentlige Forretninger. Resten af sit Liv, 27 Aar, tilbragte han i Skælskør, hvor han ejede en af Byens anseligste Gaarde paa Hjernet af Algaden og Havnepladsen, hvilken han beboede sammen med Enkegeheimeraadinde Edel Margrethe de Krabbe, f. v. Sehested. Han omgikkes mest Omegnens Godsejere, men ikke meget Byens Folk, og skal, skønt han iøvrigt nød stor Tillid som Læge, ikke have været ivrig for at faa Praxis. Af den Samling Müllerske Papirer i Sorø Akademis Haandskriftsamling, hvoraf ovenstaaende Fakta tildels ere uddragne, fremhæves endnu følgende Træk af hans Liv. Om hans Velgørenhed haves allerede et Vidnesbyrd i et Brev fra Sorø Amtmand Stemann, hvori der kvitteres for 50 Rdl., som M. har skænket til kvæstede og efterladte fra Slaget d. 2 April 1801. I 1805 anmode baade Sælger og Køber af Basnæs ham, som en fornuftig og med Gaarden grundig kendt Mand, om at hjælpe til ved Overleveringen, hvorefter han bestyrer Gaarden for Køberen, Kammerherre, Generaladjutant Fr. Blücher, og siden for dennes Enke fra 1805—1809. Stemann, som synes at have skattet M. højt, formaar ham til først at indtræde i Skælskør Havnekommission (1805)

dernæst i Forligelseskommissionen for Vester Flakkebjerg Herred. I 1812 befaler Frederik den sjette ham at indtræde i en »Commission for at føre Control med de i Vor Kiøbstæd Skielskør og sammes Tolddistrict værende Forraad af Varer, som ikke maa indføres« (efter Fr. 23. Maj 1812). Endelig slutte Papirerne med et Brev fra Bastholm af Avg. 1827, hvori han takker for en Gave til de »ulykkelige Grækernes Understøttelse«, som efter Brevet at dømme maa have været forholdsvis stor. M. skildres som en, i det mindste i sine senere Aar, stille, tilbageholdende og alvorlig Mand. Han forblev ugift og stod næppe i Forbindelse med hannoveranske Frænder. D. 23. Maj 1828 døde han, og tre Dage efter indeholdt den vestsjellandske Avis en kort Nekrolog over ham af Cancellisekretær Foss, Byfoged i Skælskør.

Ved sit Testament, som under 23. Maj 1829 fik kongelig Stadfæstelse, indsatte M. Sorø Akademi til sin Universalarving. Dog skulde der først udredes 2000 Rdl. til kirurgisk Akademi, ligesom Skælskør Fattigkasse fik 22 Tdr. Land og »han heller ikke forglemte Byens Kirke saa lidt som enkelte private, hvis Forsorg han havde antaget sig«. Den Kapital, som tilfaldt Akademiet — over 20000 Rdl. — bestemtes til Understøttelse for Elever i Opdragelsesanstalten, der ere Sønner af uformuende Embedsmænd. Foreløbig skulde der uddeles 16 Lodder paa 50 Rdl. hver, og hvergang Kapitalen var vokset med 1250 Rdl., skulde der oprettes en ny Lod. Naar Loddernes Antal var steget til 20, forbeholdtes Ændringer. Den 20de Lod oprettedes i April 1888, og i en Række Aar har det vist sig ugørligt at uddele alle Lodder. Paa Ministeriets Forestilling har derfor hans Majestæt Kongen d.

10. Juli 1894 bifaldet, at den i Fundatsens § 2 indeholdte Bestemmelse, at Stipendieportionerne skulle være 100 Kr., »modificeres derhen, at naar der ikke maatte være kvalificerede Ansøgere til alle Portionerne paa 100 Kr., kan Resten af Legatindtægten anvendes til at forhøje een eller flere af de Portioner, der uddeles, indtil 400 Kr., dog saaledes, at den, der ved en saadan Forhøjelse maatte faa en Portion paa 200 Kr. eller derover, ikke i samme Beneficieaar kan have Gratistplads, og at den, der derved maatte faa en Portion paa 400 Kr., ikke i samme Beneficieaar kan have andet Skolebeneficium.«

Da Legatkapitalen nu er over 55,000 Kr., bifaldt Ministeriet d. 5. Januar 1895, at der oprettes to ny Portioner, saa at der næste Gang vil kunne uddeles 22.

Paa tabula Sorana II i Hovedbygningens Forhal er M. indtegnet blandt Akademiets Velgørere med følgende Ord: 1828 d. 10mo Martii Henricus Fredericus Müller, chirurgus provinciæ Skielskoranæ, quo juvenus academica bonæ spei meliori conditione utatur, Academiam Soranam instituit heredem ex asse. Cujus liberalitate tempestiva factum est, ut jam nunc sedecim juvenes, quorum patres publico munere ornati, beneficio annuo quinquaginta imperialium fruuntur.

I 1836 satte Akademiet et Monument paa sin Velgørers Grav. Det er en Sandstensobelisk med Indskrifter paa forreste og bagerste Flade og Marmorbasrelieffer (af Freund) midt i Indskrifterne, det ene forestillende Hygieia, det andet opdragende Velgørerenhed. Ved godhedsfuld Omsorg af Læge Fiedler i Skælskør, hvem jeg ogsaa har at takke for Bidrag til ovenstaaende Livsskildring, er Akademiet kommet i Besiddelse af 4 Fotografier af dette Gravmæle samt

2 Fotografier af et Voks billede af Müller, der er i privat Eje i Skælskør.

Af Legatrenterne er der til Dato uddelt over 110,000 Kr.

Maatte disse Linier minde en og anden forhenværende og nuværende Soraner om at vide den gamle Districts-chirurgus Tak i hans Grav.

II. Forandringer i Hovedbygningen fra 1826 til nu.

I den Tro, at det kan more den Slægt, som nu vokser op i Sorø, at se, hvorledes dens Skolehjem i ældre Tid har været indrettet, og ældre Soranere at kende de nuværende Forhold, har jeg sammenskrevet nedenstaaende. Rettelser og Tillæg modtages med Tak.

Da Sorø Skole aabnedes igen efter Sommerferien 1822, laa Hovedbygningen hen som Brandtomt, og der maatte derfor søges en midlertidig Plads baade til Undervisningslokaler og til Hjem for Alumnerne. Førstnævnte fandt man i øverste Sal af den brune Gaard næstved Raadhuset, hvori der nu er Købmandshandel og Bryggeri. Stuen overlodes Lektor P. Hjort til Beboelse. Alumnatet indrettedes i den Gaard paa Torvet, som senere fik Navnet Regensen, og der indflyttede da tre tilsynsførende Lærere (den fjerde fik Bolig i

den gamle Bogtrykkergaard lige udenfor Klosterporten til venstre, der hvor nu Vaskerigaarden staar), 30 Elever samt Økonomen og hans Folk. Der toges nu med Kraft fat paa Genopførelsen af Hovedbygningen efter Professor Mallings Plan, og efter Sommerferien 1826 foregik Inddlytningen, skønt den egentlige Indvielse først fandt Sted i Forsommeren i 1827 i Kongens Nærværelse.

Her skal nu fremstilles, hvilke Forandringer der i Tidernes Løb er foretaget med denne Bygning.

I Stengangen manglede den nuværende maleriske Udsmykning. Til Erstatning var der ophængt en Række Kongebilleder, om hvilke Direktionen bestemte, at de skulde hænges meget højt, for at deres ringe kunstneriske Værd ikke skulde falde for meget i Øjnene. Til de fire toaarige Klasser toges Lokaler i de to Søklasser til højre for Forhallen og de to Klasser nærmest ved Hovedtrappen. Det tredje Klasseværelse, som siden 1882 har været Lærerværelse, var en Slags Hjælpeklasse, der ogsaa brugtes en Tid som Tegneklasse. Da der i Slutningen af Trediverne blev seks Klasser, var de to Søklasser VI og V Kl., (Første Mand til femte Klasses Dør. »Skoledrenge« S. 17), Værelserne ved Hovedtrappen II—IV. I Kl. holdt til i Værelset ret øst ud for Stengangen. De tre Smaaværelser længst mod Sydvest vare først bestemte til Brug for Direktor og Arkivet, men maatte i Trediverne tages til Bolig for en tilsynshavende Lærer. Sibbern boede der i mange Aar, men da han i Begyndelsen af Bojesens Rektorat flyttede til Trykkerigaarden, toges Stuerne i Brug til Rektorstovværelser og have siden haft denne Anvendelse. Rummene ved og under Hovedtrappen vare Lokaler for Assistenten ved den fysiske

Opdragelse (Lieutenant Jung). Mellem hans Fratræden i 1839 og Sibberns Udflytning var de af og til Bolig for en tilsynshavende, men fra den Tid fik de deres nuværende Anvendelse, Kontor for den Lærer, der har Tilsyn med Bohave og Klæder, og Garderobe for de yngste Elever. Forhallen var som nu, bortset fra den smukke Dekoration. Pladsen mellem denne og Spisestuen var eet Rum og brugtes til Lovsangssal samt, sammen med Forhallen, til Fæstlokale. Her mønstredes Eleverne før hvert Maaltid med Hensyn til Renlighed og Paaklædning. Da Lovsangssalen flyttedes ovenpaa, og flere Klasser oprettedes, omdannedes Rummet ved en Skillevæg til to Klasseværelser. Spisestuen var som nu, bortset fra Jærnsøjlerne, Dekorationen og Hejseværket, som ere af yngre Dato. Af de to Smaaværelser ved Siden af Spisestuen var det største bestemt til Spisestue for Akademisterne (Studerterne), som havde Bolig i Regensen, det mindste til et Anretterværelse for begge Spisestuer, til hvilke det havde Døre. Men meget tidlig kom Studenterne til at spise i den store Spisestue, een Time efter Eleverne, og Værelserne fik da en meget vekslende Anvendelse. Saa vidt jeg kan skønne, var de først Bolig for en af de inspicerende Lærere; senere blev de Klasselokaler. Det mindste, som er lovlig lille til den Brug, var fra 1875— 1894 Lokale for Discipelbiblioteket. Tillige havde udensogns skolesøgende Disciple Tilhold der i Middagstimerne. Tilbage staar Værelset ved Trappen med den runde Bagvæg. Det var vist først bestemt til Hørsal for det ene Hold Studenter, men brugtes ogsaa til Undervisningslokale for Eleverne fra Landbrugsinstituttet paa Mørup. Senere blev det Tegneklasse og endelig almindeligt Klasseværelse. I det sank

Overlærer Liebenberg død ned fra Katedret i Januar 1869. Nu har det i en lang Aarrække været Lokale for næstøverste Klasse.

Vi gaa nu op ad Hovedtrappen til første Sal, hvor store Forandringer ere skete. Værelset lige til højre for Trappen, som nu er Hjælpeklasse og Dagligstue for IV Klasses Elever, var først Udlaansværelse og Læseværelse for Biblioteket. Ti hele det øvrige Rum, de to Klasseværelser, Tegneklassen og Gangen forved disse, var een stor Sal, hvori Akademiets Bibliotek stod. Da dette blev flyttet til sin nuværende Plads i det gamle Boldhus, indrettedes de nævnte tre Klasselokaler med Gang forved. Udlaansværelset, hvori Billederne af de fem Hofmestre, Holberg, Malling og Ingemann hang, vedblev at være Læseværelse for et Selskab, som navnlig bestod af Lærerne. Først i 1882, da et særligt Lærerværelse indrettedes, toges dette Rum til sin nuværende Brug. Den lange smalle Gang i Nordsiden af Hovedfløjen, i hvilken Dyrene og Oldsagerne nu findes, var oprindeligt kun Korridor til de tre tilstødende Sale, til hvilke der førte Døre ind fra Korridoren, midt paa hver Sals Nordside. Kun den midterste af disse Døre, den til Altansalen, er endnu bevaret. De andre ere tilmurede og Stederne spærrede af Musæumsskabe. De tre Sale toges i Brug til Musæer, baade zoologisk og fysisk. Først ryddedes den vestlige Sal, hvor Dyrene vistnok stod, og indrettedes til Lovsangssal. Den blev da ogsaa inddragen under den almindelige Lofts- og Vægdekoration, som de to andre Sale gik Glip af. Musæumsskabene flyttedes ud i Korridoren, hvori to Skillerum indrettedes, og kun det mindste vestlige Stykke, det, hvori Oldsagerne nu staa, beholdtes som Korridor til Lovsangssalen. Da det

maatte tages til Oldsagsamling, opsattes et Skillerum for Enden af det, og Adgangen til Lovsangssalen flyttedes da fra Salens Nordside til dens vestlige Væg. Dernæst indrettedes i 1884 den østlige Sal til Festsal. Musæumsskabene flyttedes over i Lovsangssalen, hvor de nu skjule de dekorerede Vægge og indsnævre Pladsen; Billederne af Frederik den Sjette og Dronning Marie, Holberg, Bülow, Malling og Ingemann ophængtes, og Byster af Konger og Dronninger fra Christian den ottende opstilledes. I den mellemste Sal (Altansalen) staar endnu Hovedmassen af fysisk Samling. Med Kongesalen (den store Festsal) veed jeg ikke, at der er foregaaet nogen Forandring. Det store Værelse foran den brugtes først — foruden som Forværelse til Festsalen — til Lærermøder og Examenssal (se Skildringen i »Skoledrenge« S. 278). De to sidste Anvendelser ere efterhaanden ophørte, og det bruges nu til naturhistorisk og musikalsk Undervisning. Værelset ved Siden af med den runde Bagvæg var først Høresal for Studenter. Siden har det været Lokale for Skolens øverste Klasse.

Igen op ad Hovedtrappen til øverste Sal, Hjemmet for Lærere og Elever. De nuværende Mellemdøre fandtes ikke fra første Færd, hvorfor Tilsynsbøgerne ogsaa ere fulde af Klager over den ulidelige Træk. De indsattes 1830, og ved samme Lejlighed indsattes Kakkelovne paa Sovesalene, som i de første Aar vare sande Ispaladser om Vinteren, samt Vinduer mellem Sovesalene og Lærernes Sovekamre. Lige indenfor Mellemdøren er en Lærerbolig. Der boede Wegener fra 1830—37. Den store Væg mellem Værelset og Trappen, paa hvilken der ikke var den mindste Afbrydelse, (Kakkelovnen stod da i det andet Hjørne)

afflokkede ham ofte det Udbrud: »Der gives ikke saadan Væg i Kongeriget Danmark til at opstille Bøger paa.« Her har han da lagt Grunden til sit senere saa kolossale Bibliothek, som nu staar og venter paa sin Skæbne, og her har han udarbejdet sine første Skrifter om det attaliske Hof og om Carl Danske. Med et stærkt Helbred og Flid forbandt han gode Lærergaver og Ævner til at holde Disciplin. At han ogsaa kunde skæmte, ses af hans Brev til Ingemann (Ingemanns Breve Nr. 114.) Han gik meget nødig ud, og da en Kollega en Paaskedag nødte ham til at spadserere med, ledte han længe efter sin Kasket og udbrød under sin Søgen: »Naar brugte jeg den sidst? Det maa have været Fastelavnsmandag, da jeg var ovre med Eleverne at slaa Katten af Tønden.« Af de 16 Kamre paa Korsgangen brugtes kun 14 til Elevkamre, ti Stuerne Nr. 6 og 7 vare Lærerbolig. Da Wegener fra 1832 ene overtog al Inspektion og en Lærer udflyttede, toges Skillevæggen mellem disse Kamre ned, og det samlede Rum brugtes til Læsestue for de yngste og de mindst flittige Elever. W. sad da hos dem, men da han ikke stolede paa deres Iver, befalede han dem at læse højt. Her skal da efter Sagnet en energisk Elev have ofret en hel Aftenlæsetid paa idelig at repetere Ordene: »Nu tror han, at jeg læser, men jeg læser ikke endda.« Formodentlig er Ordningen befun- den upraktisk og snart opgiven. Da W. blev Lektor og flyttede ud, toges disse to Stuer atter til Lærerbolig, og en ny Læsesal indrettedes ved at forene Kamrene 9 og 10. Men de ny Mænd syntes næppe om den Ordning. Den blev meget snart afskaffet, hvortil maaske bidrog det i disse Aar paa Grund af Kontingentsnedsættelse stærkt stigende Elevantal. (1837 var der

kun 28, 1838 derimod 64, hvilket Tal siden har været holdt.) Da Læseinspektionen udskiltes som et særligt Hværv og overdroges til en Lærer, som boede udenfor Hovedbygningen, indrettedes det nordvestlige Hjørnekammer (Nr. 13) til Ophold for Læreren. Her residerede Liebenberg al sin Tid, og Kiellerup i de første Aar. Saa flyttedes Lærerstuen over til det sydøstre Hjørnekammer (Nr. 5.). Den store Stue indenfor den østre Mellemdør har altid været Lærerbolig undtagen nogle faa Aar omkring 1850, da den brugtes til foreløbig Sygestue, stundum ogsaa til Legestue for de smaa. Da en gift Lærer første Gang fik Lov at bo der, blev den delt i to, men denne Deling ophørte i 1869.

Rummet nordenfor denne Stue var oprindeligt eet Værelse, men blev snart delt i to og indrettet til Tjenerkammer og Pudsestue. Da Elevtallet ved Sommerferien 1838 pludselig steg til 64, indrettedes der Plads for Tjenerne paa Loftet, og de rømmede Værelser blev Lærerbolig. I Aarene fra 1843—46 fik Bojesen de paa Bygningen boende Læreres Antal indskrænket fra fem til to, hvoraf da en boede i disse to Værelser, en anden ved vestre Sovesal, medens som sagt, Stuen ved østre Sovesal fik anden Anvendelse. Da Lorenzen fik Lov at bo som gift Mand paa Akademiet, blev alle disse til hinanden stødende Værelser forenede til een Lejlighed.

III. Den første Elevdragt og dens Forandring i Tidens Løb.

Saa længe Skolen holdtes og Eleverne boede i Gaardene i Byen, gik hver klædt, som han vilde, men ved Indflytningen i den ny Hovedbygning bestemtes der, at en »ensformig Dragt« skulde bæres af alle, første Gang ved Kongens Nærværelse i Forsommeren 1827. Tegningen til denne Dragt findes i Skolearkivet for 1828. En Gengivelse af den vedhæftes dette Indbydelsesskrift. Jeg finder intet om Forandring i denne Dragt før i det første Aar af Bojesens Rektorat (1843), da det tillodes de yngre Disciple at ombytte Kjolerne med »runde Trøjer«. I de senere Aar af Bojesens Rektorat indførtes graa Benklæder til daglig Brug, og det tillodes Disciplene af VI (nu IV) og 5 R (nu 4 R) at gaa med blaa Frakker. Disciplene af VII (nu VI og V) bare ikke Dragten. Den runde Trøje blev senere (i Begyndelsen af Halvfjerdserne) forandret til Jakke. Ved Ministeriets Resolution af 1883 afskaffedes Kjole og Frakke, og da Dragten tillige indførtes i VI og V Kl., bære nu alle Skolens Disciple samme Dragt, blaa Jakke og Vest med Fønixknapper, blaa (eller til daglig Brug: graa) Benklæder.

Om den i vore Øjne løjerlige, ottekantede, med Kvast udstyrede Kaskets successive Overgang til den nuværende Form kan jeg intet oplyse. Kun ses det af Dalsgaards Maleri af Stengangen, at den flade Skyg dengang (1871) endnu ikke var indført.

Den förste soranske Elevdragt fra
Indvielseshöjtiden 1827.

Efterretninger

om

Sorø Akademis lærde Skole og Opdragelsesanstalt.

for

Skoleaaret 1894—95.

af

B. Hoff.

Lærerne. Fag- og Timefordeling.

Konst. Lærer K. P. J. Wiese beskikkedes til Adjunkt fra 1. April at regne.

Fagene have været saaledes fordelte:

Rektor Hoff: Dansk og Oldnordisk i V; Græsk i IVs og IIIs	14	Timer.
Overlærer Ibsen: Naturlære; Tilsyn ved Sammensang	26	—
Overlærer Rosing: Græsk i VIs og Vs; Oldtidskundskab i VIm og Vm; Historie i VI, V, IV, III og 1 R.	24	—
Overlærer Kiellerup: Geografi i IV, 4 R og 3 R.	6	—
Overlærer Wørmer: Latin i VIs, Vs (fire Timer) og II	24	—
Adjunkt Michelsen: Latin i I; Fransk i V, IV, III, II og I; Religion i 3 R.; Skrivning i 2 R; een Time med ikke syngende.	25	—
Adjunkt Thaarup: Matematik i VIm, 4 R og II	27	—
Adjunkt Lauritzen: Matematik i Vm, Vs, IV og III	24	—
Adjunkt Zoffmann: Geografi i III og II; Naturhistorie; Matematik i 3 R.	26	—

Adjunkt Boesen: Dansk i VI, 3 R, I og 1 R; Oldnordisk i VI; Historie i 4 R, 3 R og I; Geografi i I; to Timer med ikke syngende	28	Timer.
Adjunkt Petersen: Dansk i 4 R; Religion i III, II, 2 R, I og 1 R; Historie i II 2 R; Geografi i 2 R og 1 R; Skriv- ning i 1 R	24	—
Adjunkt Matthiessen: Fransk i Realkl.; Matematik i 2 R, I og 1 R	28	—
Adjunkt Hansen: Latin i Vs (tre Timer); Fransk i VI; Engelsk	24	—
Adjunkt Gad: Dansk i IV og 2 R; Tysk i VI, IV, 4 R, III, 3 R, 2 R og I; een Time med ikke syngende	24	—
Adjunkt Wiese: Dansk i III og II; Tysk i II og 1 R; Latin i IV og III	24	—
Gymnastiklærer Christensen med Gym- nastikassistent Frederiksen: Gym- nastik, Svømning, Dans og Skydning.	21	—
Musiklærer Jæhnigen: Sang og Musik	17	—
Tegnelærer Schmidt-Phiseldeck: Teg- ning	10	—
Sognepræst, lic. Krarup: Religion i VI, V, IV og 4 R.	4	—
Kordegner Hansen: Skrivning i II og I	3	—

I VI Klasse have 2, i V ingen Disciple valgt Tysk. VI m og V m have været forenede i Oldtidskundskab.

De Disciple af 1 R., som ikke have lært Fransk, have haft tre særlige Timer i Dansk. De Disciple af 2 R., 3 R. og 4 R., som ikke have lært Fransk, ere blevne sysselsatte paa forskellig Maade i Klassen.

II er i Matematik og seks Latintimer bleven undervist i to Hold.

I Sang have Disciplene været delte i fire Hold. VI, V, IV og 4 R.; III og 3 R.; II og 2 R.; I og 1 R. Hvert Hold har haft een Time, og alle Hold en Fællestime. Ikke syngende sysselsættes i Reglen paa anden Maade i særlige Timer.

I Gymnastik har der været fem Hold: VI og V.; IV og 4 R.; III og 3 R.; II og 2 R.; I og 1 R. Hvert Hold har haft fire Ugetimer. Disciple af V.—3 R., som ikke deltog i Fællessang, havde i denne Time haft Gymnastik.

Undervisningstimerne have været således fordelte:

	VI			V			IV			4 R.	III			3 R.	II	2 R.	I	1 R.	Sum.	Fb.			
	S	F	M	S	F	M	S	F	M		S	F	M										
Dansk	2				2			2		4		2		3		2	3	3	3	29	5		
Oldnordisk	2				2															4			
Tysk	(2)							2		2		2		2		2	3	2	3	20	3		
Fransk	4				4			2		3		2		2		3	3	3	3	29	4		
Engelsk	2				2					3				4		3		3		17			
Latin	7				7			7				7				7		6		47			
Græsk	6				5			5				5								21			
Oldtidskundskab			1			1			1				1							3			
Religion		1				1			1			2		2		2		2	2	16	2		
Historie		3				3			2			3		2		2		2	2	24	2		
Geografi								2				2		2		2		2	2	15	2		
Naturhistorie						1		2				2		2		2		2	2	17	2		
Naturlære	3		6		3		5	2		2		2	2	2		2		2	2	25			
Matematik m. m.			9		1		9	5	2	6		5	2	6		6		5	6	74	4		
Tegning								2		2		2		2		1		2	2	10			
Skrivning						2		2		2		2		1		2		2	2	7	4		
Sang	2				2			2		2		2		2		2		2	2	5	2		
Gymnastik	4				4			4		4		4		4		4		4	4	21	4		
	16	20	16	16	20	16	5	31	5	36	5	31	5	36	36	36	36	36	33	33	3	384	34

Skoleinspektør er Overlærer Wørmer.

Karakterer ved Afgangsprøven.

Spr. hist.	Dansk Stil i.	Dansk Stil. ii.	Oldnordisk og Dansk.	Fransk.	Engelsk ell. *Tysk.	Historie.	Latin, skriftlig.	Latin, læst.	Latin, eurs.	Græsk.		Naturlære.	Points.	Hoved- karakter.
H. Rosen	mg ÷	mg ÷	mg +	mg g	ug ÷	ug g	mg g	mg +	mg	mg g		mg +	100	F. K.
J. T. Engel	mg ÷	mg g	ug	mg g	ug g	mg +	g +	mg +	mg ÷	mg g		mg ÷	98	F. K.
P. H. Møller	g +	g +	mg g	mg g	* mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg	mg	mg g		mg g	93	F. K.
A. C. Evensen	g +	mg	ug ÷	g +	mg +	ug g	g +	g +	g +	mg +		g +	90	F. K.
K. Giellerup	g +	mg g	mg g	mg g	mg g	mg +	mg g	mg ÷	mg	mg ÷		g +	89	F. K.
L. A. Reimer	g g	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg +	ug ÷	mg ÷	g +	mg ÷	mg ÷		ug ÷	92	F. K.
K. G. R. Petersen	g +	mg	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg	g ÷	mg ÷	g	mg		g +	87	F. K.
Mat. nat.	Dansk Stil. i.	Dansk Stil. ii.	Oldn. og Dansk.	Fransk.	Engelsk	Historie.	Aritmetik, mundtlig.	Aritmetik, skriftlig.	Geometri, mundtlig.	Geometri, skriftlig.	Mekan. Fysik.	Kemisk Fysik.	Points.	Hoved- karakter.
J. J. Boserup	g	mg ÷	mg ÷	g +	g +	mg +	g	mg ÷	tg	mg ÷	g +	ug ÷	81	A. K.
L. F. Fischer	mg ÷	mg	mg	mg ÷	mg +	mg +	mg	mg ÷	g ÷	g ÷	ug ÷	mg +	91	F. K.
H. V. Boserup	g	g +	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷	tg +	g +	mg	g +	mg	ug ÷	84	F. K.

I Censuren deltog Professor Paludan, Overlærer Schmidt, Adjunkt Boetius, Dr. ph. Juel, cand. mag. Ottosen og Oberstl. Bærentzen.

Afgangsprøver i 1894

Karakterer ved Forberedelseseksamen.

	Mundtlig Dansk.	Skriftlig Dansk.	Engelsk.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Naturalære.	Geometri.	Regning.	Aritmetik.	Orden.	Points.
K. S. U. Møller. . .	mg ÷	g +	mg	mg ÷	mg	tg +	tg +	mg	mg ÷	ug ÷	g	mg +	mg	96
F. R. Leevy.	mg	mg +	mg	mg ÷	mg +	tg	mg	mg +	mg	mg	mg +	g +	mg	106
C. Jacobsen	mg +	g +	mg +	mg ÷	g +	ug	mg	ug ÷	mg	ug	mg	mg +	mg	112
V. K. Sahmel	mg ÷	g	mg ÷	g ÷	mg ÷	g ÷	mg ÷	mg	ug ÷	mg +	mg +	mg +	mg +	99
C. Smith	mg ÷	g +	mg +	mg	g	ug ÷	mg	mg ÷	g ÷	mg	mg ÷	g ÷	mg	99
H. Hastrup	g	g ÷	mg ÷	g	—	mg ÷	g	mg ÷	g	ug ÷	mg +	mg +	mg	87
H. E. D. Jeppesen	mg	g +	mg	mg	mg	mg ÷	mg ÷	mg ÷	g	mg +	g	mg +	mg ÷	103
E. C. Bang	g +	g	mg	g +	g +	ug ÷	g ÷	ug ÷	mg	g +	ug	g ÷	mg ÷	96
C. A. Jensen	g +	g	g	mg ÷	—	tg	mg ÷	mg	mg	mg +	mg +	ug ÷	g +	87

I Censuren deltog: Professor Paludan, Adjunkt S. Larsen, Cand. C. C. Christensen, Cand. Ottosen og Oberstl. Barentzen.

Fjerde Klasses Examen med Værdi som Forberedelseeksamen bestod:

	Dansk.	Tysk.	Fransk.	Latin.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Aritmetik.	Geometri.	Græsk.	Naturlære.	Points.
P. H. Permin	mg+	ug÷	ug	mg+	mg	ug	ug	ug	ug	mg+	—	84
C. C. F. Ferdinandsen	mg	mg+	ug÷	mg+	ug÷	ug	ug÷	mg+	ug÷	ug	—	83
E. T. Wagner	g	ug÷	mg+	mg	g	ug÷	ug÷	ug÷	ug	mg+	—	77
V. H. D. Jensen	mg÷	mg	mg÷	mg	mg+	mg+	g+	mg÷	mg	mg+	—	75
B. Holst	mg	mg+	mg	mg÷	ug	mg+	mg	g	mg÷	g	—	73
O. Schat Petersen	mg÷	g+	g+	g	mg	tg	mg	mg+	ug÷	mg÷	—	64
G. Qvistgaard	mg÷	g	g+	mg÷	ug	mg÷	mg+	g	mg+	ug÷	—	71
C. A. Winther	mg+	ug÷	g+	mg÷	mg+	ug÷	mg	ug	ug	—	mg+	79
N. E. O. Poulsen	mg÷	mg÷	mg+	mg÷	mg+	mg	mg÷	mg	mg	mg+	—	75
C. U. D. Eggers	g	g	g÷	g÷	mg÷	g+	mg÷	tg	mg+	mg÷	—	54
K. Poulsen	mg÷	mg	g+	mg+	ug	ug	mg	g	mg÷	ug÷	—	76
O. E. V. Frandsen	g+	mg÷	mg÷	g+	mg+	mg	g	mg+	ug÷	mg÷	—	70
C. A. Thielemann	mg÷	mg+	mg	g	mg+	ug÷	mg	tg+	g	g	—	65
B. T. Ussing	g+	mg÷	mg÷	g÷	mg	mg	mg	g+	mg+	tg	—	61
O. Mortensen	g÷	g+	g+	g÷	mg÷	mg	mg÷	g÷	g÷	g+	—	55
O. B. Møller	mg÷	mg÷	g	g+	g+	g÷	mg÷	tg÷	tg	g÷	—	48
W. Ortved	g	mg	g+	g	mg÷	mg+	g+	ug	ug	—	mg+	70
A. T. Krause	g+	mg	g+	g+	mg÷	ug÷	ug÷	tg+	mg	mg	mg	68

Disciplene.

Ved Udgivelsen af forrige Indbydelsesskrift var Disciplenes Antal 147. Der dimitteredes 10 af VI og 9 af 4 R. Inden det ny Skolcaars Begyndelse udmeldtes 10 (Danneskjold-Samsøe af V, H. A. M. Hansen af IV, N. Budde-Lund af 3 R., O. T. S. Lang, O. C. Wegener og P. C. A. Haslund af 2 R., H. A. Møller og J. Storch af I, C. Lange og L. E. F. Rasmussen af 1 R.). Den 19. Avgust optoges 35, og Skoleaaret begyndte saaledes med 153 Disciple. I Aarets Løb udmeldtes i Avgust 1 (W. Velschow af 2 R.), i September 2 (O. B. Fiedler af 2. R. og P. J. Nygaard af I), i Januar 1 (A. T. Krause af V), i Marts 1 (V. J. W. Häuser af 2. R.). Een Elev døde. Disciplenes Antal er saaledes nu 147, hvortil kommer 18 Disciple i Forberedelsesklassen. De ordnes i følgende Fortegnelse efter Gennemsnitsnummeret. Disciple af m.-n. Retning betegnes ved en Stjerne.

VI Klasse.

1. Rasmus Møller Huusom, $^{13}/_1$ 76. (Afd. Skibsreder i Svendborg H.)
2. Gerhardt Christian Gejsler Birch, $^{25}/_{10}$ 75. (Afd. Forpagter paa Næsgaard B)
3. Henrik Gerner Snedorff Benedict Olrik, $^{30}/_8$ 76. (Afd. Premierløjtnant i Flaaden O.)
4. Einar Oluf Nygaard, $^9/_{11}$ 76. (Etatsraad N. til Sæbygaard.)
5. Johan Frederik Hilarius Kalkau, $^{30}/_1$ 76. (Proprietær K. til Alstedgaard.)
6. Karl Lundh, $^6/_{11}$ 76. (Fhv. Apoteker L. i Kbhv.)
- * 7. Carl Albert Nielsen, $^{12}/_{10}$ 74. (Afd. Højskoleforstander paa Hindholm N.)

- * 8. Alfred Vilhelm Erland Erlandsen, $^{11}/_8$ 78.
(Afd. Grosserer i Kbhvn. E.)
 - * 9. Christian Hans Engberg, $^{4}/_{12}$ 74. (Apoteker E.
i Kbhvn.)
 - 10. Dan Henrik Regret Hoff, $^{2}/_3$ 76. (Afd. Skibsfører i Bangkok H.)
 - 11. Carl Ivan Anthon Andersen, $^{18}/_{10}$ 77. (Konsul A. i Lemvig.)
 - 12. Ludvig Helmuth Frederik Holger Castenskjold, $^{19}/_{11}$ 73. (Hofchef C. i Kbhvn.)
 - * 13. Peter Kristen Sørensen, $^{16}/_{11}$ 75. (Sognepræst S. i Hyllested.)
- Nr. 1, 3 og 12 ere skolesøgende Disciple.

V Klasse.

- 1. Peter Hoffmann Permin, $^{28}/_6$ 78. (Apoteker P. i Middelfart.)
- 2. Carl Christian Frederik Ferdinandsen, $^{18}/_2$ 79. (Lærer F. i Fuldbby.)
- 3. Valdemar Holger Dannemand Jensen, $^{19}/_7$ 77. (Lærer J. i Bjeverskov.)
- 4. Georg Qvistgaard, $^{19}/_{10}$ 78. (Møller Q. i Korsør.)
- 5. Eilif Theodor Wagner, $^{18}/_8$ 78. (Sognepræst W. i Saksøbing.)
- 6. Balthasar Holst, $^9/_1$ 77. (Lærer H. i Korsør.)
- 7. Erik Landsperg, $^{20}/_{10}$ 74. (Økonom L.)
- 8. Otto Schat Petersen, $^{13}/_6$ 77. (Professor S. P. i Kbhv.)
- 9. Nicolai Edinger Octavius Poulsen, $^{28}/_1$ 77. (Afd. Overlæge i Kbhv. Dr P.)
- 10. Knud Poulsen, $^{23}/_{12}$ 77. (Købmand P.)

11. Otto Edvard Valdemar Frandsen, $^{10}/_6$ 78. (Fhv. Proprietær F. i Randers.)
- * 12. Christian Anker Winther, $^{29}/_6$ 78. (Læge W. i Slagelse.)
13. Christian August Thielemann, $^{31}/_{12}$ 77. (Generalkonsul T. i Kbhv.)
- * 14. Wilhelm Ortved, $^{19}/_1$ 77. (Direktør O. i Kbhv.)
15. Christian Ulrich Ditlev v. Egggers, $^{14}/_{12}$ 78. (Afd. Baron v. E.)
16. Ole Mortensen, $^6/_9$ 76. (Købmand M i Trangisvaag paa Suderø.)
17. Olaf Bojsen Møller, $^6/_7$ 78. (Afd. Sognepræst M.)
Nr. 7, 10 og 14 ere skolesøgende Disciple.

IV Klasse.

1. Hans Peter Michelsen, $^{29}/_{11}$ 80. (Adjunkt M.)
2. Børge Thorlacius Ussing, $^{19}/_1$ 78. (Sognepræst U. i Ørbæk paa Fyn.)
3. Carl Henrik Permin, $^{23}/_6$ 79. (Proprietær P. i Storehedinge.)
4. Karl Louis Henrik Jespersen, $^{16}/_4$ 80. (Musiklærer J. i Kbhv.)
5. Hans Gert Jensen, $^{26}/_6$ 78. Gaardejer J. i Store Fuglede.)
6. Carl Andersen, $^6/_{11}$ 78. (Inspektør A. i Godhavn paa Grønland.)
- * 7. Otto Smith Dahl, $^2/_4$ 80. (Grosserer D. i Gentofte.)
- * 8. Emil Bülow, $^{26}/_1$ 78. (Sognepræst B. i Tersløse.)
9. Johannes Bronée, $^{24}/_6$ 79. (Godsforvalter B. paa Næsbyholm.)
- * 10. Richard Smith Dahl, $^{14}/_3$ 79. (Broder til Nr. 7.)
11. Georg Ulrik August Andersen, $^{23}/_3$ 79. (Materialist A. i Slagelse.)

- * 12. Just Poulsen, $^{20/8}$ 78. (Distriktslæge P. i Tern-
drup i Jylland.)
 - * 13. Søren Johar. Heiberg Engel, $^{14/10}$ 76. (Afd.
Adjunkt i Roskilde E.)
 - 14. Adolph Nicolai Deichmann, $^{4/3}$ 79. (Proku-
rator D. i Slagelse.)
 - 15. Niels Kristian Troensegaard, $^{25/12}$ 78. (Skibs-
reder T. i Svendborg.)
 - * 16. Otto Johannes Lund, $^{4/8}$ 78. (Sognepræst L. i
Utterslev paa Laaland.)
 - * 17. Peter Emil la Cour, $^{6/3}$ 79. (Forpagter la C.
paa Vedbygaard.)
- Nr. 1, 6 og 17 ere skolesøgende Disciple.

4 Realklasse.

1. Oluf August Knudsen, $^{27/2}$ 78. (Karetmager K.
i Broby.)
2. Johan Harald Georg Kaiser, $^{22/9}$ 76 (Afd. Bane-
mester K)
3. Olaf Juel Halling, $^{4/9}$ 79. (Hotelejer H. i Lyngø.)
4. Vilhelm Bay, $^{16/8}$ 78. (Proprietær B. til Mariehøj.)
5. Jakob Peder Henriksen, $^{23/2}$ 80. (Lærer H. i
Gerlev.
6. Otto Christian Hviid, $^{18/1}$ 79. (Proprietær H,
til Simonsborg.)
7. Frederik Vilhelm Kiørboe, $^{27/7}$ 78. (Sognepræst
K. i Refsnæs.)
8. Axel Niels Benthien, $^{6/6}$ 79. (Afd. Grosserer
i Kbhv. B.)
9. Felix Brandt, $^{28/8}$ 78. (Skibsfører B. i Kbhv.)
10. Emilius Camillo Bronée, $^{24/11}$ 77. (Lærer B. i
Damsholte paa Møn.)

11. Alfred Michael Rasmussen, $^{27}/_{10}$ 78. (Købmand R. i Roskilde.)
 Nr. 1, 2, 3, 6, 8 og 11 ere skolesøgende Disciple.

III Klasse.

1. Axel Jørgensen West, $^{28}/_4$ 80. (Overlærer W. i Storehedinge.)
2. Axel Valdemar Hess Nielsen, $^{31}/_{12}$ 79. (Afd. Sagfører i Helsing N.)
3. Valdemar Vigfus Poulsen, $^{20}/_{12}$ 79. (Afd. Distriktslæge i Taastrup P.)
4. Hakon Jørgensen, $^{17}/_{12}$ 79 (Afd. Sognepræst i Marvede J.)
5. Herman Frederik Fraenkel, $^{12}/_{12}$ 80. (Læge F. i Slagelse.)
6. Johan Peter Marius Lomholt, $^{17}/_{11}$ 79. (Post-expedient L. i Slagelse.)
- * 7. Tage Jørgen Christoffer Lange, $^{23}/_6$ 79. (Grosserer L. i Frederikssund)
- * 8. Aage Gunner Lauritzen, $^3/_1$ 80. (Afd. Grosserer i Kbhv. L.)
9. Michael Brandt, $^{23}/_6$ 80. (Lærer B. i Sigersted.)
10. Mandrup Poulsen, $^{27}/_3$ 80. (Broder til Nr. 10 i V.)
11. Axel Johan Jakobsen Skytte $^{17}/_7$ 79. (Gaardejer S. i Lindet paa Laaland.)
12. Mogens Lerche, $^{15}/_{11}$ 78. (Sognepræst L. i Høve.)
- * 13 Jørgen Peter Bech, $^9/_7$ 80 (Hofjægermester B. til Valbygaard.)
14. Viggo Christian Faaborg Boserup, $^{12}/_5$ 79. (Læge B. i Haslev.)

15. Harald Tramp, $^{27/3}$ 80. (Greve T. til Værløsegaard.)
 16. Hardenak Otto Conrad Laub Kiørboe, $^{21/1}$ 80. (Broder til Nr. 7 i 4 R.)
 17. Lauritz Andreas Frederik Albert Jensen, $^{15/7}$ 79. (Gartner J.)
 18. Knud Villiam Tornø, $^{7/5}$ 80. (Apoteker T. i Aarup paa Fyn.)
 - *19. Viggo Bojesen, $^{28/1}$ 79. (Proprietær B. til Knudstrupgaard.)
- Nr. 8, 10, 13, 17 og 19 ere skolesøgende Disciple.

3 Realklasse.

1. Andreas Mandrup Poulsen, $^{8/7}$ 80. (Afd. Snedker P.)
2. Frederik Sigurd Adolph Julius Tolderlund, $^{7/4}$ 80. (Forpagter T. paa Henriksholm.)
3. Julius Trappaud Levinsen, $^{20/7}$ 78. (Cancelliraad L.)
4. Frants Hjalmar Howitz, $^{23/7}$ 78. (Forstkonservertor H. i Kbhv.)
5. Carl Christian Frederik Federspiel, $^{19/11}$ 78. (Afd. Distriktslæge i Karebæk F.)
6. Adolf Ferdinand Emil Dedenroth, $^{27/9}$ 79. Landinspektør D.)
7. Otto Frederik Boserup, $^{10/8}$ 79. (Forpagter B. paa Nordfeld paa Møen.)
8. Henrik Gamst Suhr, $^{22/11}$. (Afd. Godsejer S.)
9. Otto Vilhelm Appeldorn, $^{1/10}$ 78. (Etatsraad A. til Løvegaard.)
10. Gustav Vilhelm Christian Jensen, $^{27/5}$ 79. (Stifader Hotelejer Ekløf i Rio Janeiro.)

11. Peter Povelsen, $^{24}/_4$ 79. (Lærer P. i Stenlille.)
12. Frederik Karl Christian Emil Meyer-Hane, $^{20}/_2$ 79. (Fhv. Overlæge M.H.)
13. Otto Gerner Rask Licht, $^{3}/_8$ 80. (Murmester L. i Kbhv.)
14. Oluf Bernt Suhr Bech, $^{8}/_{11}$ 78. (Broder til Nr. 13 i III.)
15. Niels Thorlacius Ussing, $^{1}/_4$ 80. (Broder til Nr. 2 i IV.)

II Klasse.

1. Peter Frederik Horstmann, $^{14}/_2$ 81. (Lærer H. i Drøsselbjerg.)
2. Ove Thayssen, $^{6}/_2$ 82. (Gartner T.)
3. Karl Kristian Villhelm Steincke, $^{25}/_8$ 80. (Kordegner S. i Nykøbing p. S.)
4. Jens Emil Damkier Petersen, $^{22}/_6$ 80. (Arkitekt P. i Slagelse.)
5. Harald Valdemar Federspiel, $^{14}/_9$ 80. (Broder til Nr. 5 i 3 R.)
6. Peter Olaf Julius Malling, $^{18}/_3$ 79. (Godsejer M. til Vrangsgaarde.)
7. Carl Hans Jørgen Bistrup, $^{22}/_7$ 81. (Skovrider B. i Frydendal.)
8. Holger Smith Dahl, $^{9}/_{11}$ 82. (Broder til Nr. 7 og 10 i IV.)
9. Jens Paludan Müller Lange, $^{22}/_3$ 81. (Professor J. L. i Kbhv.)
10. Svend Rudolph Thestrup Münster, $^{6}/_4$ 80 (Forpagter M. paa Nielstrup paa Laaland.)
11. Erik Sporn Fiedler, $^{19}/_4$ 81. (Læge F. i Skælskør.)

12. Hans Lambert, $16/6$ 80. (Lærer L. i Tyvelse.)
13. Hans Henrik Carl Kühl $29/11$ 81. (Cancelliraad, Godsforvalter K. paa Store Frederikslund.)
14. Frederik Carl Christian Harboe. $15/11$ 80. (Sognepræst H. i Sorterup.)
15. William Lindhardt, $6/7$ 80. (Forpagter L. paa Aggersvold.)
16. Carl Julius Søe, $18/5$ 82. (Grosserer S. i Kbhv.)
17. Carl Ricardt Jensen, $9/3$ 81. (Købmand J. i Stege.)
18. Tage Juul, $1/8$ 82. (Læge J.)
19. Carl August Rønholdt Petersen, $19/6$ 81. (Forpagter P. paa Petersgaard.)

Nr. 2, 3, 6, 8, 9, 13, 17 og 18 ere skolesøgende Disciple.

2. Realklasse.

1. Knud Faber, $11/3$ 80. (Grosserer F. i Bandholm.)
2. Svend Aage Landgren, $15/10$ 81. (Afd. Købmand L.)
3. Aage Gunnar Hansen, $14/2$ 82. (Forstraad H. paa Næsbyholm.)
4. Aage Lindegaard, $30/3$ 80. (Partikulier L.)
5. Poul Clausen Roed, $11/1$ 79. (Skomager R.)
6. Oscar Johannes Sparre Ulrich, $5/2$ 81. (Skovrider U. i Tølløse.)
7. Holger Frederik Faber, $3/6$ 81. (Apotheker F. i Tranbjerg paa Samsø.)

Nr. 2, 4 og 5 ere skolesøgende Disciple.

I Klasse.

1. Ernst Louis August Christian Jensen, $21/10$ 82. (Broder til Nr. 17 i III.)

2. Hugo Schmedes, $1/12$ 80. (Distriktslæge S. i Sæby.)
3. Viggo Poulsen, $13/1$ 81. (Broder til Nr. 12 i IV.)
4. Marcus Kristian Vilhelm Michelsen, $7/8$ 82. (Broder til Nr. 1 i IV.)
5. Henrik Birger Funch Rasmussen, $14/1$ 81. (Godsforvalter R. paa Giesegaard.)
6. Nikolai August Kiørboe, $14/3$ 82. (Møller K i Assens.)
7. Carl Knud Møller, $28/1$ 82. (Afd. Læge i Kbhv. M.)
8. Theodor Krarup Lind, $29/9$ 82. (Læge L. i Assens.)
9. Holger Winther Høymark, $24/8$ 82. (Grosserer H. i Kbhv.)
10. Harald August Edvard Sorterup, $30/1$ 82. (Provst S. i Slagelse.)
11. Carl Børge Joseph Bloch, $9/11$ 81. (Skovrider B. i Ravnehus.)
12. Otto Schierbeck, $13/12$ 81, (Ingeniør S.)
13. Thor Jensen Bech, $11/7$ 82. (Proprietær B. til Østergaard ved Løgstør.)
14. Axel Poulsen, $7/10$ 82. (Broder til Nr. 12 i IV og Nr 3 i I.)

Nr. 5, 6, 10 11, 13 og 14 ere Elever.

1. Realklasse.

1. Fritz Christian Lauritzen, $25/9$ 81. (Afd. Købmand L.)
2. Hans Peter Julius Petersen, $7/10$ 81. (Købmand P.)
3. Vilhelm Alexander Lang, $27/12$ 80. (Savværks-ejer L. i Jyderup.)

4. Kristjan Vilhelm Alfred Hansen, $26/8$ 82. (Vejmand H. i Braaby.)
5. Frederik Christian Schæffer, $24/3$ 82. (Forpagter S. paa Rosenholm.)
6. Niels Henrich Lange, $12/9$ 81. (Urmager L.)
7. Harald August Nygaard, $29/1$ 81. (Broder til Nr. 4 i VI.)
8. Jørgen Albert Bech, $14/1$ 81. (Godsejer B. til Kruusesminde.)
9. Einar Andersen, $29/9$ 80. (Broder til Nr. 6 i IV.)
10. Vilhelm Alfred Bull, $27/4$ 80. (Fhv. Gaardejer B. i Kbhv.)
11. Vilhelm August Lakier, $19/8$ 82. (Afd. Sognepræst i Alsted L.)
12. Christian Georg Brunnemann, $16/4$ 81. (Sognepræst B. i Strøby.)
13. Knud Wendt, $4/3$ 81. (Forstkandidat W.)
14. Alfred Gustav Jensen; $1/8$ 82. (Grosserer J. i Kbhv.)
15. Poul Ludvig Olsen, $27/11$ 82, (Revisor O. i Kbhv.)

Nr. 3, 12 og 15 ere Elever.

Forberedelsesklassen.

1. Otto Schmedes, $8/1$ 83. (Br. til Nr. 2 i I.)
2. Jens Christian Rahbek, $26/11$ 83. (Lærer R.)
3. Jens Jacob Pedersen, $14/1$ 82. (Gaardejer P. i Fjennesløv.)
4. Hans Otto Vilhelm Halling, $14/12$ 82. (Broder til Nr. 3 i 4 R.)
5. Christian Alfred Emil Petersen Bennick, $22/7$ 83. (Fhv. Lærer B.)

6. Hugo Andersen, $^{26}/_{10}$ 82. (Broder til Nr. 6 i IV og Nr. 9 i 1 R.)
7. Paul Gjellerup, $^{14}/_5$ 83. (Akademilæge G.)
8. Povl Sigurd Nygaard, $^{23}/_5$ 83. (Broder til Nr. 4 i VI og Nr. 7 i 1 R.)
9. Oscar Emil Benthien, $^{24}/_9$ 82. Broder til Nr. 8 i 4 R.)
10. Joachim Gottlob Qvistgaard, $^3/_7$ 82. (Jægermester Q. til Holbækgaard ved Ørsted.)
11. Niels Hjalmar Rødel Kildeberg, $^8/_8$ 83. (Afd. Drejer K.)
12. Axel Peter Fabricius, $^7/_6$ 83. (Vicekonsul F. i Skagen.)
13. Lavrits Emil Madsen, $^5/_11$ 83. Kreaturhandler M. i Vindinge paa Fyn.)
14. Svend Landsperg, $^{24}/_9$ 83. (Økonom L.)
15. Einar Jensen, $^{28}/_1$ 82. (Hotelejer J.)
16. Rud Henri Emil Lange, $^{28}/_2$ 84. (Broder til Nr. 7 i III.)
17. Thøger Frits Aude Binneballe, $^{29}/_1$ 83. (Proprietær B. til Svallinggaard ved Faarup.)
18. Christoffer Conrad Fischer, $^{15}/_4$ 84. (Skibskaptejn F. i Aabenraa.)

Understøttelser.

Gratispladserne paa Opdragelseanstalten tildeles følgende 14 Elever:

G. C. G. Birch, D. H. R. Hoff, C. A. Nielsen, C. C. F. Ferdinandsen, C. A. Winther, V. H. D. Jensen, B. Holst, G. Qvistgaard, O. E. V. Frandsen, K. L. H. Jespersen, S. J. H. Engel, A. V. H. Nielsen, A. J. West og H. Jørgensen.

Ansøgninger om Gratistpladser skulle hvert Aar fornys. De stiles til Kongen og indsendes til Rektor mellem 19 og 31 Avgust.

Det Müllerske Legat (2000 Kr.) tildeltes 14 Elever med følgende Beløb:

V. V. Poulsen (400 Kr.), P. K. Sørensen, C. C. F. Federspiel, H. V. Federspiel (hver 200 Kr.), E. T. Wagner, O. E. V. Frandsen, O. B. Møller, B. T. Ussing, J. Poulsen, J. P. M. Lomholt, M. Lerche. N. T. Ussing, F. C. C. Harboe og en senere udgaaet Elev (hver 100 Kr.).

Ansøgninger om dette Legat, som kun kan tildeles Elever, der ere Sønner af kongelige Embedsmænd, skulle hvert Aar fornys og ledsages af en Trangsattest, hvortil Skema faas hos Rektor. De stiles til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsen og indsendes til Rektor mellem 19 og 31 August.

Kontingentsættelse (96 Kr.) tillagdes følgende 9 Elever: A. W. E. Erlandsen, O. Mortensen, H. G. Jensen, J. P. Henriksen, E. C. Bronée, M. Brandt, A. J. J. Skytte, F. S. A. J. Tolderlund og J. E. D. Pedersen.

Fri Undervisning tilstodes følgende 18 skolesøgende Disciple: H. G. S. B. Olrik, E. Landsperg, K. Poulsen, O. A. Knudsen, J. H. G. Kaiser, O. J. Halling, M. Poulsen, L. A. F. A. Jensen, A. M. Poulsen, P. Povelsen, F. C. C. E. Meyer-Hane, G. V. C. Jensen, O. Thyssen, P. C. Roed, J. P. M. Lange, S. A. Landgrén, A. Lindegaard samt fra 1 Jan. F. C. C. Lauritzen og ekstraordinært følgende 4 Disciple: H. P. Michelsen, C. Andersen, M. K. V. Michelsen og E. Andersen.

Af den særlige Stipendiefond tillagdes: H. P. Michelsen 100 Kr., C. D. U. Eggert og C. Ander-

sen 70 Kr., G. C. G. Birch, K. Poulsen og O. Thaysen 40 Kr. hver.

Ansøgninger om Kontingentnedsættelse, fri Undervisning og Stipendium stiles til Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsen og ledsages af en Formuesattest, hvortil Skema faas hos Rektor. De indsendes til denne mellem 19 og 31 August. For en Discipel, som har opnaaet en af disse Understøttelser, er det ikke fornødent at forny Andragendet derom

Overlærer Sibberns Legat blev for Aaret 1894 af Lærerkollegiet tildelt stud theol. C. E. Jordan.

Opdragelsesanstalten.

Akademilæge P. F. J. Gjellerup udnævntes d. 28 Juli 1894 allernaadigst til R. af Dbg.

Adjunkt Boesen frattraadte d. 1 Avgust Inspektionen og flyttede op over Klosterporten. Adjunkt Gad flyttede over i den østre Lejlighed og konst. Lærer Wiese tiltraadte Inspektionen og flyttede ind i den vestre Lejlighed.

Den 31 Oktober døde paa Sygehuset den efter Sommerferien optagne Elev Johan August Permin, Søn af Apoteker Permin i Middelfart. Vi knyttede de bedste Forhaabninger til ham paa Grund af hans gode Sind, hans Evner og Flid — han var allerede bleven Dux i I Klasse — og han var ogsaa saa glad ved at være hos os.

Skolens mangeaarige Tjener, O. Th. Rasmussen, (Tjener fra 1857), benaadedes d. 7 Marts 1895 med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Krav ved Optagelse.

Ved Optagelse i Forberedelsesklassen (Gennemsnitsalder: 11 Aar) kræves:

Dansk: Læsning, det vigtigste om Ordklasser og Sætningsdele. Diktat (Skilletegnene dikteres).

Tysk: eet Aars forudgaaende Læsning. Der anbefales Sands Læsebog for Borger- og Forberedelsesklasser S. 1—60 og det vigtigste af Kapers Skema.

Regning: de fire Regningsarter i hele Tal, benævnte og ubenævnte. Hovedregning.

Fragmentariske Fortællinger af Bibelhistorien og Fædrelandshistorien De vigtigste geografiske Grundforestillinger.

Hvad der kræves til Optagelse i I og højere Klasser, udfindes let ved at sammenlægge ovenstaaende med det, som læses i de Klasser, der ere under den, i hvilken Optagelse søges.

Undervisningen.

Dansk.

- VI. (Boesen). Litteraturhistorie fra 1800 efter Rønning og et trykt Tillæg om den prosaiske Litt. Dramatiske Arbejder af Holberg, Wessel, Ewald og Oehlenschläger og forskellige Stykker af nyere Digtere ere læste for Klassen. Otte Disciple have holdt Foredrag over litteraturhistoriske Emner. Af Svensk er læst en mindre Del af Hammerichs Læsestykker og af Fänrik Stål I. Een til to Stile om Maaneden.
- V. (Hoff). Litteraturhistorie til 1800 efter Rønning. Runeskrift, gammel islandsk Litteratur og dansk Sproghistorie efter et trykt Tillæg. Holberg, Evald og Wessel efter Hammerich. Sprogprøver af gammel Dansk efter Flor. Forelæst fem og tyve Fol-

- keviser og andre Litteraturprøver samt nogle Værker af Hauch og Paludan-Müller. Een Stil om Maanednen.
- IV. (Gad). Oplæsning af danske Digteres Værker. Tre Stile om Maanednen, hvoraf den ene paa Skolen.
- 4 R. (Petersen). Digterværker af Holberg, Wessel, Ewald, Oehlenschläger, Heiberg, Hertz, Hostrup o. fl. ere læste til Dels med Benyttelse af Fengers Læsestykker. Oplysning om Forfatternes Liv er meddelt mundtlig. Boesens nordiske Gudelære. Wørners Sproglære. Analyse. Een Stil om Ugen, skiftevis Skole- og Hjemmestil.
- III. (Wiese). Danske Digterværker ere oplæste af og for Klassen. Der er tilknyttet Bemærkninger om Forfatternes Liv. Een Stil om Ugen, skiftevis Skole- og Hjemmestil.
- 3 R. (Boesen). Fengers Læsestykker I er brugt til Oplæsning og Analyse. For Klassen er læst Oehlenschlägers Correggio, Hostrups Drøm og Daad, Zeemanns Et dansk Hjem m. m. Wørners Sproglære. Een Stil om Ugen.
- II. (Wiese). Borchsenius og Winkel-Horns Læsestykker ere benyttede til Oplæsning og Analyse. Nogle Digte ere lærte udenad. Forskellige Digterværker forelæste. En Stil om Ugen.
- 2 R. (Gad). J. Larsens Læsebog III er benyttet til Oplæsning og Analyse. Digte lærte udenad eller oplæste af Lefoliis Samling. Wørners Sproglære. To Stile om om Ugen.
- I. (Boesen). Borchsenius og Winkel-Horns Læsestykker ere benyttede til Oplæsning og Analyse. Nogle Digte ere lærte udenad. For Klassen er oplæst

Oehlenschlägers Den lille Hyrdedreng, Hauchs Søstrene paa Kinnekullen, nogle af Blichers Noveller m. m. Wørmers Sproglære. Een Stil om Ugen.

1 R. (Boesen). J. Larsens Læsebog II og Borchsenius og Winkel-Horns Læsestykker ere benyttede til Oplæsning og Analyse. Digte ere lærte udenad. For Klassen er oplært Oehlenschlägers Vaulundurs Saga, Hauchs Søstrene paa Kinnekullen, Holsts Den lille Hornblæser m. m. Wørmers Sproglære Een til to Stile om Ugen.

Fbkl. (Wørmers). Pio og Wimmers Dansk Læsebog for de lavere Klasser er benyttet til Oplæsning og Analyse. Nogle Digte ere lærte udenad. Wørmers Sproglære. To Stile om Ugen.

Oldnordisk.

VI. (Boesen). Wimmers Læsebog Side 74—121 og 129—135.

V. (Hoff). Samme Bog Side 1—26, 41—55 og 63—73. Udtog af Wimmers Formlære.

Tysk.

VI. 2 Disc. (Gad). Lessings Nathan der wise, Goethes Dichtung und Wahrheit femte Bog, Hauffs Phantasien im Bremer Ratskeller, Kleists Der Prinz von Homburg, Platens Die Abassiden, Fouqués Undine, Storms Psyche, Hillerns Die Geier-Wally. Kapers Sproglære. Mundtlige og skriftlige Øvelser.

IV. (Gad). Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, fjerde Udgave Side 134—154, 172—208, 314—339, 372—387 og 399—404. Extemporallæsning i Hauffs Märchen. Stiløvelser efter Kapers Bog for Mellemlasser. Kapers Formlære og Syntaks.

- 4 R. (Gad). Samme Læsebog Side 98—119, 154—159, 303—339, 372—382, 392—395 og 399—409. Genlæst af forrige Klasses Pensum Side 1—35, 52—69, 367—370 og 387—392. Extemporallæsning i Hauffs Märchen. Af Kapers Stiløvelser for Begyndere og Mellemlasser omtrent 20 Sider. Kapers Formlære og Syntaks.
- III. (Gad). Samme Læsebog Side 1—52, 215—222 og 387—399. Kapers Stiløvelser for Begyndere Side 48—75. Sammes Grammatik.
- 3 R. (Gad). Samme Læsebog Side 1—35, 52—58, 215—222, 239—251 og 387—395. Samme Stiløvelser Side 54—72. Samme Grammatik.
- II. (Wiese). Kapers Læsebog for Mellemlasser Side 56—61, 62—110 og 231—251. Samme Stiløvelser Side 29—51. Samme Grammatik.
- 2 R. (Gad). Samme Læsebog Side 56—62, 64—77 og 89—130. Samme Stiløvelser Side 29—54. Samme Grammatik.
- I. (Gad). Samme Læsebog Side 1—47, Stiløvelser Side 1—32 og Grammatik,
- 1 R. (Wiese). Samme Læsebog Side 1—8 og 10—56, Stiløvelser Side 1—29 og Grammatik.
- Fbkl. (Gad). Af Sands Tysk Læsebog for Borger- og Forberedelsesskoler ere Side 1—27 lærte udenad, Side 34—36 benyttede til Stil og Side 37—91 læste og genlæste. Kapers Skema.

Fransk.

- VI. (Hansen). Baruël og Michelsens Prosastykker Side 28—62, 286—306 og 447—462. Theuriets Le mariage de Gérard. Sandeaus Mademoiselle de Seiglière. Michelets Précis de l'histoire moderne.

Mundtlige Stiløvelser. Een Stil om Ugen efter Arlauds Opgaver.

- V. (Michelsen). Samme Læsebog Side 101—149, 204—256, 306—386, og 411—462. Molières le Tartuffe, de to første Akter. Som Hjemmelæsning Mérimées Colomba. Mundtlige Stiløvelser. To Stile om Ugen efter Arlauds Opgaver. Syntaks efter Pios Sproglære.
- IV. (Michelsen). C. Michelsens Læsestykker Side 1—6 og 27—159. Resten læst cursorisk. Mundtlige og skriftlige Stiløvelser. Formlæren efter Jungs Grammatik.
- 4 R. (Matthiessen). Samme Bog Side 1—122. Resten læst cursorisk. Samme Formlære.
- III. (Michelsen). Cohen og Kapers Læsestykker Side 91—133 og 164—212. Samme Formlære. Michelsens Stiløvelser Stykke 28—51.
- 3 R. (Matthiessen). Samme Læsebog Side 83—114 og 182—212. Samme Formlære.
- II. (Michelsen). Samme Læsebog Side 1—104. Pios Sproglære § 29—83. Michelsens Stiløvelser Stykke 1—27.
- 2 R. (Matthiessen). Samme Læsebog Side 1—79. Jungs Formlære.
- I. (Michelsen). C. Michelsens Fransk for Mellemklasser Side 1—67 og 76—94. Pios Formlære.
- 1 R. (Matthiessen). Samme Læsebog Side 1—55, Jungs Formlære.
- Fbkl. (Matthiessen). C. Michelsens Fransk for Begyndere, hele Bogen.

Engelsk. (Hansen).

- VI. Kalischs Noveller og Skitser Side 47—101. Hansen og Magnussens Læsestykker Side 1—111

Kursorisk Læsning efter Dickens Sketches og Sommerfelts Engelske Forfattere i Udvalg. Jespersens Grammatik.

- V. Hansen og Magnussens Læsebog Side 42—85 og 131—152. Jespersens Grammatik.
- 4 R. Brekkes Læsebog for Mellemlklasser Side 118—283. Hansens Udvalgte Digte med nogle Forbigaaelser. Genlæst Examenspensumet. Version hveranden Uge. Jespersens Grammatik.
- 3 R. Samme Læsebog Side 1—118. Samme Digtsamling 1—6, 15—24 og 49—69. Lunds Stiløvelser Side 22—46. Een Version om Ugen efter Hansen og Magnussens Opgaver.
- 2 R. Brekkes Læsebog for Begyndere Side 75—103. Sammes Læsebog for Mellemlklasser Side 1—25. Af og til Extemporallæsning.
- 1 R. Samme Læsebog Side 1—74.

Latin,

- VI_s (Wørmer). Cicero pro Milone; de off. III 17—33. Seneca ad Marciam consolatio. Tacitus (Bricka og Thomsen.) Side 1—50. Virgils Æneide II, Horatses Breve II; Oder I 3, 22, 29, 30, 31 og 32, II (undt. 5) og III (undt. 6 og 11). Grammatik, Litteraturhistorie og Antikviteter. Een Version om Ugen. Kursorisk er læst af Freys Udvalg af Ciceros Breve Side 65—78 og Henrichsens Opgaver Side 68—140.
- V_s. (Wørmer og Hansen). Cicero pro Roscio. Livius VII. Virgils Æneide II. Horatses Breve I. Antikviteter. Een Version om Ugen efter Henrichsens Opgaver. Kursorisk er læst Livius VIII og af Freys Udvalg Side 19—60.

- IV. (Wiese). Caesar de bello Gall. VI. Sallusts Jugurtha Kap. 5—16, 20—30, 32—40 og 43—58. Cicero pro S. Roscio. Ovid (ved Bloch) Deucalion, Cadmus, Pyramus og Perseus, Madvigs Grammatik. To Hjemmestile og een Skolestil om Ugen efter Iversens og Johannsens Stiløvelser. Af og til mundtlig Stil.
- III. (Wiese). Caesar de bello Gall. IV og V. Nogle Vers af Ovid og nogle Kapitler af Cicero ere læste men opgives ikke til Aarsprøven. Madvigs Grammatik. To Hjemmestile og een Skolestil om Ugen efter Iversens Bog. Af og til mundtlig Stil.
- II. (Wørmer). Vitæ aliquot imperatorum efter Cornelius ved Listov. Caesar de bello Gall. I 1—29. Af Madvigs Grammatik Formlæren og Sætningslærens første Afsnit. To Stile om Ugen efter Iversens Bog. Jævnlig mundtlig Stil.
- I. (Michelsen). Mikkelsens latinske Læsebog. Formlæren efter Madvig, Iversens Stiløvelser Stykke 1—30. I Slutningen af Skoleaaret ere nogle Stile skrevne paa Skolen.

Græsk

- VI. (Rosing). Det Pensum af Antologien, Odysseen, Platon, Lysias, Xenophon og Lukian, som opgives. Litteraturhistorie og Kunsthistorie efter Secher.
- V. (Rosing). Homers Iliade II (til 490), VI og XVI. Herodot III (undtagen Kap. 89—118), IV Kap. 126—168 og 200—205.
- IV. (Hoff). Xenophons Anabasis IV. Homers Iliade I. Weilbachs attiske og homeriske Formlære.
- III. (Hoff). Hudes Elementarbog I og II Side 1—10. Weilbachs Formlære til § 103.

Oldtidskundskab.

- VI m og V m. (Rosing). Sechers Kunsthistorie og en Del af sammes Mytologi er gennemgaaet under Forevisning af Billeder. En Del af Iliaden, Odysseen, Sofokles og Evripides er læst i Oversættelse.
- IV m. (Gad). Stykker af Homer. Nyere Digterværker med Emne fra Oldtiden. Afhandlinger om Grækerne og Romerne.
- III m. (Wiese). Græsk Mytologi efter Secher under Forevisning af Billeder, Enkelte Steder af græske Digterværker, der omhandle de gennemgaaede Myter, ere oplæste i Oversættelse.

Religion.

- VI. (Krarup). Den kristelige Etik er gennemgaaet i Grundtræk.
- V. (Krarup). De religiøse Grundtanker i Hedenskabet, Jødedommen og Kristendommen ere udviklede gennem en historisk Fremstilling.
- IV. (Krarup). Jesu Bjergprædiken og Taler i Joh. 14—17 ere gennemgaaede.
- 4 R. (Krarup). Jesu Bjergprædiken er gennemgaaet, og enkelte historiske Udviklinger tilføjede.
- III (Petersen) og 3 R. (Michelsen). Balslevs Katekismus tredje til femte Hovedstykke. Assens mindre Bibelhistorie fra Jesu fjerde Ophold i Jerusalem til Bogens Slutning. Bibellæsning.
- II og 2 R. (Petersen). Samme Bibelhistorie fra Hjemkomsten fra Babylon til Jesu fjerde Ophold i Jerusalem. Af samme Katekismus andet Hovedstykke.
- I og 1 R. (Petersen). Samme Bibelhistorie til Hjemkomsten fra Babylon. Af samme Katekismus første Hovedstykke.

Fbkl. (Hoff). Balslevs Bibelhistorie. De fleste af Skolens Lovsange, et Par Salmer og bibelhistoriske Digte ere lærte udenad.

Historie.

- VI. (Rosing). Det hele Kursus genlæst efter Thriges Oldtidens og Nordens Historie, Blochs Lærebog for Realskoler og (for Tiden fra 1789—1870) Bohrs Verdenshistorie.
- V. (Rosing). Thriges Oldtidens Historie og Blochs større Lærebog i den nyeste Historie.
- IV. (Rosing). Thriges Nordens Historie.
- 4 R. (Boesen). Blochs Lærebog for Realskoler I og II.
- III. (Rosing). Samme Bog fra Ludvig den fjortende til 1870 med Forbigaaelse af Nordens Historie.
- 3 R. (Boesen). Samme Bog II.
- II. (Petersen). Samme Bog: Middelalderen og den nyere Historie til Ludvig den fjortende med Forbigaaelse af Nordens Historie.
- 2 R. (Petersen). Samme Bog: Middelalderen.
- I (Boesen) og 1 R. (Rosing). Samme Bog: Oldtiden.
- Fbkl. (Boesen). Verdenshistorie efter Brickas fragmentariske Fremstilling.

Geografi.

- IV og 4 R. (Kiellerup). Thriges Geografi.
- III (Zoffmann) og 3 R. (Kiellerup). Samme Bog: Afrika, Amerika, Avstralien og Indledningen til Evropa.
- II. (Zoffmann). Granzows Geografi Nr. 2: Spanien til Amerika.
2. R. (Petersen). Samme Bog: Italien til Amerika.

I. (Boesen) og 1 R. (Petersen). Samme Bog: Danmark til de britiske Øer.

Fbkl. (Lauritzen). Granzows Geografi Nr. 4.

Naturhistorie. (Zoffmann).

Vm har lært at kende de vigtigste Mineralier og Bjergarter; dernæst er der meddelt en Oversigt over den almindelige Geognosi og Danmarks Geognosi.

IV og 4 R. Lützens Zoologi Nr. 2 og Grønlunds Botanik,

III og 3 R. Boas Zoologi: læst Ormene, Bløddyrene og Straaledyrene; genlæst Pattedyrene. Grønlunds Botanik: Blomsterplanterne og de blomsterløse Planter.

II og 2 R. Boas Zoologi: Mennesket og Leddyrene. Grønlunds Botanik første Afsnit.

I og 1 R. Boas Zoologi: Hvirveldyrene.

Fbkl. Hvirveldyrene efter Berggrens Dyrerigets Naturhistorie for de lavere Klasser.

Naturlære. (Ibsen).

VI_m. Det foreskrevne Pensum efter Ørstedes mekaniske Fysik, Jamins petit traité og Jørgensens Astronomi.

VI_s. Det foreskrevne Pensum efter Holtens Naturens almindelige Love og Jørgensens Astronomi med Tilføjelser.

V_m. Efter Ørsted: Bevægelselære; efter Jamin: Varmelære, Gnidningselektricitet og Galvanisme. Regnet omtrent 60 Opgaver efter Ganot og Pierre.

V_s. Holtens Lærebog til og med Bevægelselæren; desuden Magnetisme.

IV_m. Det foreskrevne Pensum efter Ørstedes mekani-

ske og Silfverbergs kemiske Fysik med enkelte Tilføjelser.

4 R. Det foreskrevne Pensum efter Holtens Bog med enkelte Tilføjelser.

III. Ørsteds Lærebog til Hæverten.

3 R. Holtens Lærebog til Hæverten.

Matematik.

VI. (Thaarup). J. Petersens Lærebøger i Algebra, Trigonometri, Stereometri og analytisk Geometri. Sammes Metoder og Teorier. Projektionstegning efter Seidelin. Tre Sæt Hjemmeopgaver om Ugen.

Vs. (Lauritzen). Begyndelsen af Matematikkens Historie. Lidt Trigonometri.

Vm. (Lauritzen). J. Petersens Lærebøger i Algebra, Trigonometri og Stereometri. Sammes Metoder og Teorier. Projektionstegning efter Seidelin. Tre Sæt Hjemmeopgaver om Ugen.

IV. (Lauritzen). Læst det, som manglede i Examenspensumet og genlæst alt efter J. Petersens Lærebøger. Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser. Hjemmeopgaver to Gange, Skoleopgaver een Gang om Ugen.

4 R. (Thaarup). Læst Logaritmer og Arealer og genlæst det hele Kursus efter J. Petersens Lærebøger. Bokkenheusers Regnebog for de højere Klasser og tidligere Examensopgaver. Een Hjemmeopgave til hver Time.

III. (Lauritzen). J. Petersens Aritmetik II til Rækker. Sammes Geometri Kap. III; genlæst Kap. I—III. Bokkenheusers Regnebog for Mellemlklasser. To Sæt Hjemmeopgaver, eet Sæt Skoleopgaver om Ugen.

- 3 R. (Zoffmann). J. Petersens Aritmetik II til Logaritmer. Iøvrigt som III Klasse.
- II. (Thaarup). J. Petersens Aritmetik I med nogle Forbigaaelser. Sammes Geometri Kap. I—II. Bokkenheusers Regnebog for Mellemlasser. Een Hjemmeopgave til hver Time.
- 2 R. (Matthiessen). Aritmetik, Geometri og Regnebog som II Klasse. Een Hjemmeopgave gennemsnitlig hver anden Dag. Skoleopgaver een Gang om Ugen.
- I. og 1 R. (Matthiessen). Bokkenheusers Regnebog for Mellemlasser: Brøkgregning, Reguladetri med Brøk, Kursregning og Procentregning. Uden Brug af Bog: Bogstavregning, Brøks Brøk, Polynomiers Division, Ligninger af første Grad med een ubekendt. Een Hjemmeopgave hver Dag. I. Skoleopgaver een Gang, 1 R. een til to Gange om Ugen.
- Fbkl. (Zoffmann). Bokkenheusers Regnebog for Mellemlasser: Brøkgregning og Reguladetri med hele Tal og Brøk.

Tegning. (Schmidt-Phiselddeck).

- 4 R. Tegning efter Traadlegemer, Klodser og Gibs, dels Konturer, dels skyggede Tegninger.
- 3 R. Tegning dels efter første, dels efter anden Række af Andersens Fortegninger samt efter Traadlegemer.
- II. 2 R, I og 1 R. Tegning efter første Række af Andersens Fortegninger.

Skrivning.

- II. (Hansen) og 2 R. (Michelsen). Gotisk Skrift indøves med Stremmes Skrivehæfter, og Øvelse i latinsk Skrift fortsættes.

I (Hansen) og 1 R. (Petersen). Latinsk Skrift indøves med Christensens Skrivehæfter.

Fbkl. (Maler Kamps). Latinsk Skrift: smaa Bogstaver, Øvelse i Sammenskrift, store Bogstaver.

Sang og Instrumentalmusik. (Jæhnigen).

I Sangundervisningen deltoge 128 Disciple og 10 af Fbkl. Hver Time begyndte med Skalaer og tilhørende Akkorder, kromatisk Skala, Træffeøvelser efter Tavle udenad og efter Sannes Træffeøvelser, eenstemmige for de lavere Klasser, tostemmige for de tre øverste; fremdeles Øvelser i at synge fra Bladet efter Sannes tostemmige Fædrelandssange. Af Sange ere lærte tredive tre- og firstemmige Sange a capella samt tredive Fædrelandssange og Konfirmationskantaten. I Instrumentalundervisningen have tolv Elever deltaget, deraf ni i Piano og tre i Violinspil. Der er jævnlig givet Eleverne Lejlighed til Sammenspil.

Gymnastik og Svømning. (Christensen og Frederiksen).

Alle Klasserne have Gymnastikundervisning i fire Timer om Ugen. Fem Disciple vare fritagne.

I Svømmetiden er der Svømning hver Dag, naar Vejret tillader det, og Disciplene blive dertil inddelte i Hold paa ti til tolv. I Sommeren 1894 svømmede 119 Disciple 200 Alen, 19 100 Alen, 5 vare fritagne, 9 kunde ikke svømme, Resten svømmede mellem 10 og 100 Alen.

Riffelskydning. (De samme).

I Riffelskydning deltoge i Skoleaaret 1893—94 25 Disciple af VI og V. 15 skød paa 100 Alen, 23 paa

300 Alen, 10 paa 400 Alen. Skivens Inddeling er den, som bruges ved akademisk Skytteforening. Der skødes med Remingtonriffel. Resultatet paa de forskellige Afstande ses af denne Tabel:

Afstand.	Skud.	Træffere.	Points,	Sum af Træffere og Points.
100 Al.	190	438	426	864
300 »	1460	1819	2074	3893
400 »	155	148	227	375
Ialt 1805				2405 2727 5132

Præmieskydning afholdtes den 21 Juni for Disciple af VI.

Slæjd. (Zoffmann).

I Undervisningen, der gaves fra 15 Oktober til 15 Marts deltog 69 Elever og skolesøgende Disciple af alle Skolens Klasser og 14 af Fbkl., delte i fire Hold. Hvert Hold undervistes to Timer om Ugen.

Kricketpil.

Meddelt af Klubbens Formand, Elev K. Lundh.

I Spillet deltog i Sommeren 1894: af VI. 13, af V. 16, af IV. 13, af 4 R. 6, af III. 15, af 3 R. 11, af II. 14, af 2 R. 6, af I. 14, af 1 R. 7, af Fbkl. 5, ialt 120.

Øvelserne, der ordnes af Disciplene selv, foretoges tre Timer daglig i Tiden fra April til Oktober. Om-trent tyve Gymnastiktimer i hver af de fire nederste Klasser benyttedes til Cricketøvelser i Maj og September.

Med Herlufsholms Boldklub kæmpedes der i Sorø den 16 September 1894 (H. B. 53 + 34 Points, S. A. B. 162 Points + en Halvleg). Den aarlige Kamp paa Herlufsholm bortfaldt paa Grund af Sygdom.

Den 27 Maj 1894 kæmpedes i Sorø mod forhen-
værende Soranere af Kbhv. Boldklub. K. B. fik 165
Points, S. A. B. 170 Points og tre staaende Gærder.

Til afsluttende Prøver opgave:

VI.

Oldnordisk: Wimmers Læsebog Side 74—121 og
129—135, undtagen Versene i Gunløgs Saga.

Engelsk: Kalisches Engelske Noveller I Side 47—88
og Hansen og Magnussens Læsestykker Side 1—111.

Latin: Cicero pro Milone, de off. III Kap. 17—33;
Seneca ad Marciam Kap. 1—5; Tacitus ved Bricka
og Thomsen Side 1—50; Virgils Æneide II; Ho-
ratses Breve II og Oder I 3, 22, 29—32, II (und-
tagen 5) og III (undtagen 6 og 11).

Græsk: Homers Iliade IV, V og VI, Odysse I, VI
og IX; af Tregders Antologi Elegierne undtagen
6, 13 og 16; Herodot I 6—55, 59—92, 95—130,
141—170; Xenophons Hellenica II undtagen Kap.
1; Platons Apologi og Kriton; Lysias XII; Lukians
Charon og Hanen.

4 R.

Engelsk: Brekkes Læsebog Side 67—118 og 184—259;
Hansens engelske Digte Side 1—9, 13—25, 33—38.

Tysk: Kaper og Simonsens Læsebog Side 1—35, 98—
119, 314—329, 367—370, 372—382 og 387—392.

Fransk: Michelsens Læsestykker Side 1—123.

IV.

Fransk: Michelsens Læsestykker Side 1—6 og 27—159.

Latin: Sallusts Jugurtha 5—16, 20—30, 32—40 og
43—53. Cicero pro S. Roscio § 62 til Enden. Ovid:

Deucalion, Pyramus og af Perseus Vers 175—423.

Græsk: Xenophons Anabasis IV. Homers Iliade I.

Biblioteket.

I Aaret 1894 er Seddelkatalogen forøget med 125 Numre. Antallet af Sedler er 23858.

Udlaan og dagligt Tilsyn besørger af Adjunkt Michelsen.

Naturhistorisk Samling

er forøget med: Gibsafstøbninger af Øje og Øre; en Elsdyrtaf fra Vedbygaard's Mose (given af P. la Cour); tetrao urogallus; anas glacialis; anas boschas; strix flammea; anas nigra (given af O. Bech); emberiza nivalis; ardea cinerea (given af Rønh. Petersen); anarrhichas lupus; clio borealis; pennatula phosphorea (Kattegat); suberites ficus (Hellebæk); fire Koraller fra Sydhavet (givne af Lambert); Metamorfose- og Injectionspræparater af astacus fluviatilis, salmo fario, leuciscus, helix pomatia, anodonta og rana temporaria; et af Træ sammenkittet Bo af formica fuliginosa fra Abed Højskole og Nødder af trapa natans fra Stokkemarke Mose (givne af Forstander Jensen i Abed); Sommer-Durra, Vinter-Durra, Hennakfrø, Kigeliafrugt og Doumpalmefrugt fra Ægypten (givne af H. Dahl).

Oldsagsamlingen

er forøget med fjorten Stykker Flintkiler og Økser fra Omegnen af Køge (givne af fhv. Elev Carl Petersen).

Etnografisk Samling.

De etnografiske Stykker have tidligere ligget utilgængelige i den naturhistoriske Samling. I Aar er et særligt Skab anskaffet til dem, hvilket paa Grund af den knappe Plads er opstillet i Hjælpeklassen, og Styk-

kerne ere blevne anbragte deri. En fuldstændig Liste skal blive optagen i næste Indbydelsesskrift.

Disse tre Samlinger bestyres af Adjunkt Zoffmann.

Fysik Samling

er bleven forøget med en fintmærkende Vægt og en Aluminium-Sextant.

Samlingen bestyres af Overlærer Ibsen.

Discipelbiblioteket.

Følgende Bøger ere tilkomne:

Høyer-Møller: Livs- og Krigserindringer. Østergaard: Danmarks Vovehals. Larsen: Danske og norske Heltehistorier II. Zeemann: Et dansk Hjem i Sønderjylland. Mellin: Karl Knutssons Bryllup. Do.: Prælaten. Eckstein: Prusias. Tuxen: Illustreret Tidsskrift 1—3 Aargang. Opfindelsernes Bog. Historiske Kildeskrifter for 94 og første Halvaar 95.

Desuden ere følgende opslidte Bøger blevne erstattede med ny Exemplarer:

Verne: Ved Amazonfloden. Ewald: Agathe. Do.: Svenskerne paa Kronborg. Etlar: Viben Peter. Dodt: Niels Sparre. Hauch: Søstrene paa Kinnekullen. do. Slottet ved Rhinen. Ingemann: Valdemar den Store og hans Mænd. Bergsøe: Fra Piazza del popolo. Marryat: Frank Mildmay. do.: Jakob Ærlig. Rosing: En Romantiker. Winther: Udvalgte Eventyr af 1001 Nat. Scharling: Min Hustru og jeg.

Overlærer Wørmer og Gymnasiast Qvistgaard have bestyret Samlingen.

Forskellige Meddelelser.

Ministeriet har tilladt Forberedelsesklassens Disciple at deltage i Skolens Sløjdundervisning, forsaar-

vidt der er Plads, og at bære den for Skolens andre Disciple reglementerede Dragt.

I Efteraaret 1894 opsattes et Jernrækværk paa Stentrappen ud til Fratergaarden og en hvid Ovn i Selskabssalen.

Fra forrige Indbydelsesskrift gentages her: Forældre anmodes om, saa vidt muligt, at lade Disciplene konfirmere i Sorø. I de senere Aar er Tallet paa dem, som forberedes her, men konfirmeres andensteds, stegt stærkt. Dette forringer Handlingens Højtidelighed her, og de udstrakte Forsømmelser, som derved forvoldes, især naar Konfirmationen sker paa forskellige Søndage, forstyrre ikke lidet Undervisningens regelmæssige Gang.

Der søges tilvejebragt en Samling Billeder, Fotografier i Visitkortform, af de 90 Mænd, som siden 1822 have været Lærere ved Skolen. For deres Skyld, som mulig ville støtte Foretagendet, anføres de manglende: Tauber, Fogtmann, Kaptejn J. C. Thomsen, C. Lorentzen, V. Rothe, C. A. Hansen, Monrad, Krarup-Hansen og Lind.

Rettelse til forrige Indbydelsesskrift: Side 41¹: 1790 læs: 1780. Side 41⁷: 1789 læs: 1779.

Festligheder.

Søndag før Jul: Komædie af Disciple; derpaa Dans. Ved Fastelavnstid: Koncert af Disciple; derpaa Dans. I April: Bal i Anledning af hans Maj. Kongens Fødselsdag.

Afgangs- og Aarsprøver.

Den skriftlige Del af Afgangsprøverne og IV Klases Aarsprøve afholdes fra 10 til 15 Juni. Den skriftlige Prøve for Skolens øvrige Disciple afholdes fra 25 til 28 Juni.

Den mundtlige Prøve foregaar saaledes:

Onsdag 19 Juni	
Kl. 8 og 4. IV Geografi.	Kl. 8. V. Dansk.
» 11 og 4. 4 R. Historie.	» 8. 4 R. Tysk.
Torsdag 20 Juni.	» 4. VI. Tysk.
Kl. 8. 4 R. Geografi.	» 4. VI. Naturlære.
» 4. IV. Naturhistorie.	» 5. IV. Tysk.
Fredag 21 Juni.	Lørdag 29 Juni.
Kl. 8 og 4. VI. Latin.	Kl. 8. IV. Matematik.
» 8. 4 R. Naturhistorie.	» 8-10. III. Græsk.
» 4. IV. Naturhistorie.	» 8-11. 3 R. Naturlære.
» 6. IV. Latin.	» 10 ¹ / ₂ . VI. Historie.
Lørdag 22 Juni.	» 3-4. 2 R. Engelsk.
Kl. 8. VI. Græsk.	» 4. VI. Historie.
» 4. IV. Latin.	» 4. IV. Matematik.
Tirsdag 25 Juni.	Mandag 1 Juli.
Kl. 11. VI. Fransk.	Kl. 8. VI. Dansk.
» 4. 4 R. Fransk.	» 8-9. III. Naturlære.
Onsdag 26 Juni.	» 8-11. 3 R. Engelsk.
Kl. 8. VI. Fransk.	» 8-11. II. Geometri.
Torsdag 27 Juni.	» 8-11. 1 R. Naturhistorie.
Kl. 8. 4 R. Matematik.	» 8-9. 2 R. Dansk.
» 4. IV. Tysk.	» 4. VI. Dansk.
» 5. VI. Matematik.	Tirsdag 2 Juli.
Fredag 28 Juni.	Kl. 8. V. Græsk.
Kl. 8. VI. Matematik.	» 8. 4 R. Dansk.
	» 8-11. III. Geometri.
	» 8-11. 3 R. Geografi.

Kl. 8-11. II. Geografi.

» 8-10 $\left. \begin{array}{l} 2 \text{ R.} \\ 1 \text{ R.} \end{array} \right\} \text{Fransk.}$

» 8-11. I. Fransk.

Onsdag 3 Juli.

Kl. 8. Vs. Latin.

» 8-11. III. Aritmetik.

» 8-11. 3 R. Historie.

» 8-11. II. Tysk.

» 8-9. 2 R. Historie,

» 8-11. I. Matematik.

» 8-11. 1 R. Historie.

Torsdag 4 Juli.

Kl. 8. V. Engelsk.

» 8. IVm. Naturlære.

» 8-11. III. Historie.

» 8-11. 3 R. Dansk.

» 8-11. II. Naturhistorie.

» 8-10. 1 R. Religion.

» 10-11. 2 R. Aritmetik.

» 3-5. I. Latin.

Fredag 5 Juli.

Kl. 8. VIm. Naturlære.

» 8. IVs. Græsk.

» 8-11. III. Latin.

» 8-11. 3 R. Naturhistorie.

» 8-11. II. Fransk.

» 8-11. 1 R. Dansk.

» 3. 4 R. Naturlære.

» 3-4. 2 R. Geografi.

» 3-5. I. Geografi.

Lørdag 6 Juli.

Kl. 8. VI. Engelsk.

» 8-11. III. Fransk.

Kl. 8-11. 3 R. Aritmetik.

» 8-11. II. Aritmetik.

» 8-11. I. Tysk.

» 8-11. 1 R. Geografi.

» 3. Vm. Matematik.

» 3. 4 R. Engelsk.

» 3-4. 2 R. Tysk.

Mandag 8 Juli.

Kl. 8. Vs. Naturlære.

» 8-11. III. Naturhistorie.

» 8-11. 3 R. Fransk.

» 8-11. II. Religion.

» 8-11. I. Historie.

» 8-11. 1 R. Engelsk.

» 3-4. 2 R. Geometri.

Tirsdag 9 Juli.

Kl. 8. V. Fransk.

» 8. IV. Historie.

» 8-11. III. Tysk.

» 8-11. 3 R. Geometri.

» 8-11. II. Latin.

» 8-11. 1 R. Matematik.

» 3. Vm. Naturlære.

» 3-4. 2 R. Naturhistorie.

» 3-5. I. Religion.

Onsdag 10 Juli.

Kl. 8. V. Historie.

» 8. IV. Fransk.

» 8-11. III. Geografi.

» 8-11. 3 R. Tysk.

» 8-11. II. Historie.

» 8-11. 1 R. Tysk.

» 3-4. 2 R. Religion.

» 3-5. I. Naturhistorie.

Torsdag 11 Juli Kl. 2 meddeles Udfaldet af Afgangs- og Aarsprøverne.

Fredag 12 Juli Kl. 10¹/₄ Prøve over Disciple til II og højere Klasser.

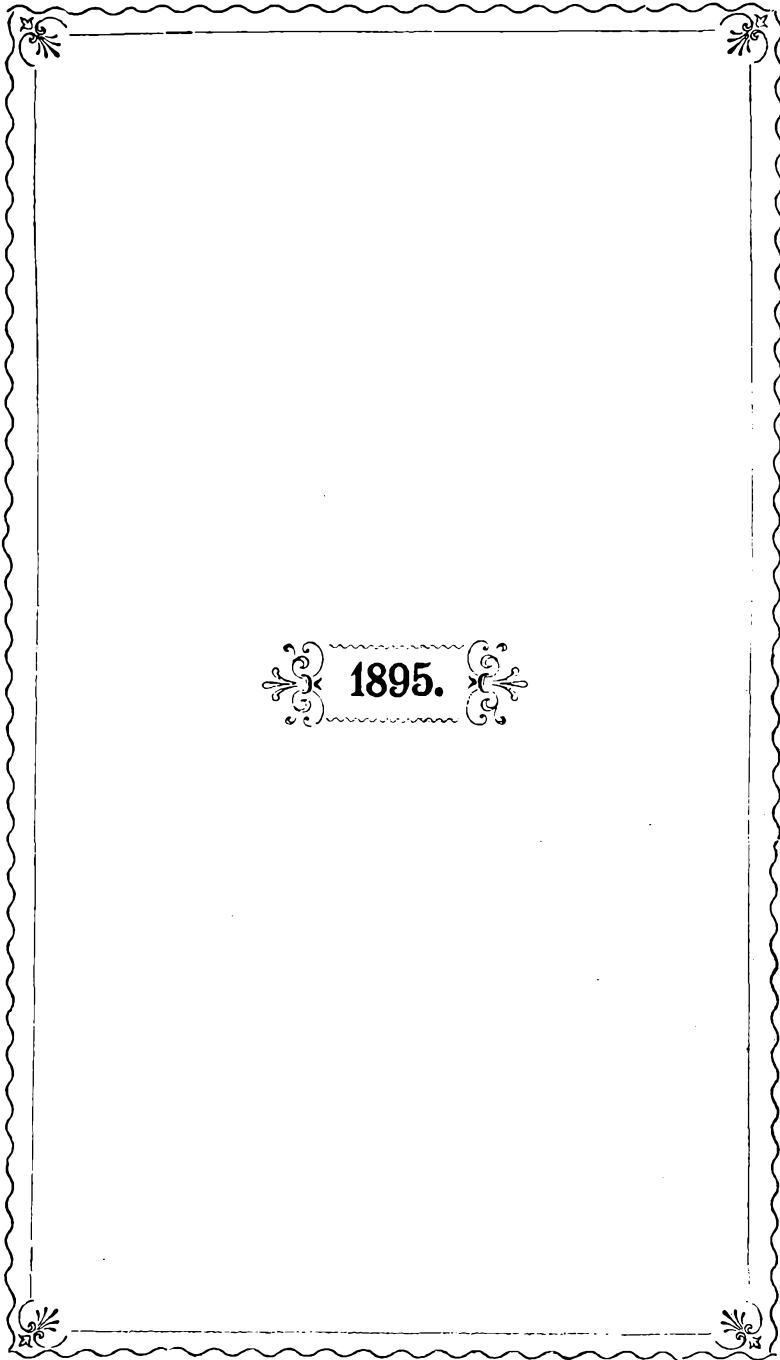
Lørdag 13 Juli Kl. 10¹/₄ Prøve over Disciple til I og Forberedelsesklassen.

Mandag 19 Avgust Kl. 10 samles Disciplene i Lovsangssalen.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Slutningsmødet indbydes herved paa Medlæreres og egne Vegne.

SORØ AKADEMIS LÆRDE SKOLE OG OPDRAGELSESANSTALT,
den 1 Juni 1895.

H O F F .

1895.